

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Г. В. Локарева
О. В. Кривошеєва

**ДІАГНОСТИКА СФОРМОВАНOSTІ
ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО АКТОРА
ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Запоріжжя
2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Г. В. Локарева
О. В. Кривошеєва

**ДІАГНОСТИКА СФОРМОВАНOSTІ
ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО АКТОРА
ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Запоріжжя 2024

УДК 378.093.5:792(075.8)
Л 73

Рецензенти:

канд. пед. наук, доцент,
Запорізького національного університету
Пшенична О. С.

канд. психол. наук, доцент,
зав. кафедри практичної психології
Запорізького національного університету,
Губа Н. О.

Затверджено й рекомендовано до друку Вченою радою ЗНУ
(протокол № 8 від 27 лютого 2024 р.)

Л 73 Локарева Галина Василівна, **Кривошеєва** Ольга Володимирівна
Діагностика сформованості готовності майбутнього актора до професійної
діяльності: наукове видання. Запоріжжя: ЗНУ, 2024. 80 с.

Видання містить розробки з питань підготовки майбутнього актора до професійної діяльності. У роботі розглядаються компоненти цієї готовності, на основі яких пропонуються критерії та показники для діагностики здатності до професійної діяльності.

Дослідження складається з чотирьох розділів, у кожному з яких представлені методики діагностики за компонентами готовності: мотиваційний – аналіз мотиваційних аспектів, які впливають на бажання стати актором і розвиватись у цій сфері; когнітивно-тезаурусний – вивчення когнітивних процесів і загальної культури актора, які визначають його інтелектуальну готовність до професійної діяльності; діяльнісно-ігровий – аналіз здатності до акторської гри й розвитку ігрового мислення; особистісно-професійний – вивчення особистісних якостей і професійних навичок, необхідних для успішної акторської діяльності.

Видання адресоване викладачам і дослідникам, які цікавляться питаннями підготовки майбутніх акторів до професійної діяльності, а також аспірантам, студентам вищих і середніх навчальних закладів (коледжів мистецького спрямування), які обирають спеціальність «Театральне мистецтво». Наукова розробка також корисна для педагогів, які викладають дисципліни «Психологія» і «Педагогіка» в майбутніх фахівців сценічного мистецтва, а також для практикуючих акторів і всіх, хто цікавиться акторською, педагогічною та психологічною діагностикою. Припускається, що читачі мають базові знання з суміжних дисциплін, а саме: «Вокал», «Сценічний рух», «Сценічна мова», «Майстерність актора», «Хореографія».

УДК 378.093.5:792(075.8)

© Запорізький національний університет, 2024
© Локарева Г. В., Кривошеєва О. В., 2024

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Діагностика рівня розвитку мотиваційного компонента готовності майбутнього актора до професійної діяльності.....	7
1.1. Діагностика рівня зацікавленості студента в акторській діяльності.....	8
1.2. Діагностика сформованості мотивації досягнення успіху...	11
1.3. Діагностика сформованості ціннісного ставлення студента до професійної акторської діяльності.....	15
2. Діагностика сформованості когнітивно-тезаурсного компонента готовності майбутнього актора до професійної діяльності.....	19
2.1. Діагностика сформованості загальнопрофесійних і специфічно-професійних знань.....	20
2.2. Діагностика розвитку пізнавальних процесів.....	37
3. Діагностика діяльнісно-ігрового компонента готовності майбутнього актора до професійної діяльності.....	40
3.1. Діагностика вміння створювати ігровий стан.....	41
3.2. Діагностика здатності до креативності й імпровізації.....	44
3.3. Діагностика здатності до взаємодії (комунікації, кооперації).....	55
4. Діагностика особистісно-професійного компонента готовності майбутнього актора до професійної діяльності.....	58
4.1. Виявлення рівня індивідуальної рефлексії.....	60
4.2. Виявлення здатності до саморегуляції.....	64
4.3. Виявлення рівня емпатії.....	69
4.4. Виявлення рівня сценічної уваги.....	74
Список літератури.....	79

ВСТУП

Згідно зі Стратегією реформування освіти в Україні головне завдання вищої школи полягає в гарантуванні формування професійної компетентності майбутнього актора через кваліфіковану підготовку фахівця в галузі мистецтва. Сьогодні відбуваються зміни в системі підготовки студента до професійної діяльності: на зміну традиційним методам навчання приходять методи, спрямовані на гуманізацію й індивідуалізацію освітнього процесу.

Сучасна концепція розвитку освіти в Україні наголошує на формуванні та зміцненні інтелектуального, духовного потенціалу особистості й утіленні суспільно значущих пріоритетів, задекларованих у Законі України «Про вищу освіту», у практику вищої школи [7]. У цьому контексті особливої актуальності набуває дослідження теоретичних і практичних засад професійної підготовки майбутніх фахівців. Найважливішим завданням вищої професійної освіти, у тому числі театральної, стає перехід від парадигми передачі знання до парадигми формування вмінь самостійно знаходити й обробляти інформацію, а також постійного саморозвитку й самовдосконалення [6]. Відповідно в сучасних умовах результатом навчання має бути не стільки засвоєння студентом нових ідей, скільки формування в нього внутрішньої мотивації, передумов для власного вдосконалення (як особистісного, так і фахового), спрямованого на готовність до творчого виконання завдань майбутньої професійної діяльності.

Сьогодні вимагає від сучасного актора засвоєння широкої палітри вмінь і навичок. Майбутній актор має вміти сприймати й передавати різні емоції, розуміти глибину персонажа і його внутрішній світ; володіти глибоким розумінням протиріччя людського існування; уміти поєднувати комедію з трагедією, іронію з серйозністю, що дозволяє йому створювати неповторні образи на сцені; володіти вмінням використовувати свій голос та мовлення для ефективного спілкування з глядачами (змінювати тон, інтонацію

і ритм, щоб передати різні настрої та характери); мати фізичну майстерність, використовуючи своє тіло як засіб виразності (уміти керувати своїми рухами, жестами й позами, щоб передати настрої та поведінку персонажа); мати фізичну гнучкість і координацію, щоб втілювати різноманітні образи на сцені.

Соціально-економічні перетворення, що відбуваються в нашій країні, та інтеграція України в єдиний європейський освітній простір орієнтують на якісно новий рівень професійної підготовки майбутніх акторів мистецтва драматичного театру й кіно. Сучасні інноваційні процеси, що відбуваються в Україні як європейській державі, потребують відповідного рівня підготовки майбутніх акторів, до яких висуваються високі вимоги щодо професійних якостей, загальної готовності до ефективного застосування фахових знань, умінь і навичок.

Модернізація вищої освіти пов'язана з перспективними потребами розвитку особистості, суспільства й держави. У цих умовах потрібне наукове переосмислення підходів до оцінювання ефективності формування готовності майбутніх акторів до професійної діяльності. Важливим кроком до цього є поширення освітніх інновацій, активний пошук нових педагогічних підходів у теорії та практиці навчання, орієнтованих на розвиток творчої особистості.

Дослідження проблем підготовки майбутнього актора дозволило авторам виявити такі компоненти готовності майбутнього актора до професійної діяльності: 1) *мотиваційний*; 2) *когнітивно-тезаурусний*; 3) *діяльнісно-ігровий*; 4) *особистісно-професійний*. Педагогічні дослідження потребують обов'язкової перевірки відповідності побудованої теоретичної системи емпіричним даним, для здійснення якої була визначена система критеріїв і показників для діагностики їхньої сформованості. Показники оцінюються за допомогою відповідних діагностувальних методик.

Наукове видання складається з чотирьох розділів, у кожному з яких надана характеристика критеріїв і показників компонентів готовності майбутнього актора до професійної діяльності, а також пропонуються методики для їхньої діагностики.

У першому розділі представлені методики для вивчення мотиваційної структури особистості майбутнього актора. Другий розділ містить діагностичні методики для визначення рівня розвитку когнітивно-тезаурусного компонента готовності. Третій розділ присвячений питанню вимірювання розвитку діяльнісно-ігрового компонента. У четвертому розділі досліджено методики визначення рівня сформованості особистісно-професійного складника готовності до акторської діяльності.

При виборі методик діагностики автори керувалися їхнім призначенням і розглядали можливість подальшого поділу шкали результатів на три рівні з урахуванням доопрацювання. Також у науковому виданні подані авторські методики, зокрема «Методика діагностики рівня сформованості загальнопрофесійних і специфічно-професійних знань».

Робота містить список літератури, опрацювання якої дасть читачеві додаткову інформацію щодо психолого-педагогічної діагностики.

Наукове видання «Діагностика сформованості готовності майбутнього актора до професійної діяльності» призначене для використання в навчальному процесі під час викладання дисциплін «Акторська майстерність», «Психологія» і «Педагогіка». Воно також корисне для викладачів і дослідників, які займаються професійним навчанням майбутніх акторів у будь-якому напрямі підготовки.

РОЗДІЛ І.

ДІАГНОСТИКА РІВНЯ РОЗВИТКУ МОТИВАЦІЙНОГО КОМПОНЕНТА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО АКТОРА ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Серед гуманістичних тенденцій розвитку системи театральної освіти сьогодні можна назвати найважливішу – орієнтацію на особистісний розвиток. Фокус уваги театральних педагогів необхідно звернути на характер мотивації майбутнього спеціаліста. Потреба в самовираженні та спілкуванні, у реалізації своїх здібностей, у прагненні досягати максимальних результатів у вибраній справі, його ставлення до праці мають велике значення.

Згідно з думкою Н. В. Стадніченко, мотивація посідає вагомим місце в структурі поведінки фахівця і є одним із основних понять, яке використовується для пояснення рушійних сил його діяльності [10].

Мотиваційний компонент готовності майбутнього актора до професійної діяльності характеризується сформованістю позитивного ставлення до акторської професії та прагненням досягти успіху в цій сфері. Він відображає усвідомлення студентом мотивів, які спонукають його до здобуття знань, умінь і навичок, необхідних для ефективного виконання акторських завдань.

Таким чином, мотиваційно-ціннісний критерій вимірює мотиваційний компонент, який може бути оцінений на основі таких показників:

- рівень зацікавленості студента в акторській діяльності;
- потреба студента в поглибленні та вдосконаленні професійних знань для подальшого їх використання в практичній акторській роботі;
- сформованість ціннісного ставлення студента до професійної акторської діяльності.

Сучасні умови підкреслюють важливість мотивації для професійної діяльності, і вони враховують внутрішнє задоволення, яке студент отримує не тільки від результату, але й від самого процесу акторської роботи. Особливо це стосується «покоління Z»,

яке відрізняється від попередніх поколінь тим, що має схильність до короткострокових цілей та інтересів. Саме тому формування мотиваційного компонента стає одним із ключових завдань у підготовці майбутніх акторів.

Завданням першого розділу є визначення рівня сформованості мотиваційного компонента готовності майбутніх акторів до професійної діяльності на різних етапах їхнього навчання. Перший етап діагностики відбувається після першого року навчання, а другий етап – від другого до четвертого року навчання.

Оцінка рівня сформованості мотиваційного компонента готовності майбутнього актора до професійної діяльності стає можливою завдяки використанню спеціальної системи діагностувальних методик, а саме:

- методика 1.1. «Мотиви вибору професії», розроблена В. А. Семиченко;
- методика 1.2. «Рівень сформованості мотивації досягнення успіху»;
- методика 1.3. «Рівень професійної спрямованості (РПС)», розроблена Т. Д. Дубовицькою для визначення рівня професійної спрямованості студентів.

Ці методики спрямовані на вивчення різних аспектів мотивації, професійної спрямованості студентів та їхнього ціннісного ставлення до обраної професії.

1.1. Діагностика рівня зацікавленості студента в акторській діяльності

Діагностика зацікавленості студента в акторській діяльності важлива з психологічної та педагогічної точок зору. Розуміння рівня зацікавленості студента в цій сфері є ключовим для ефективної педагогічної роботи та сприяє досягненню високих результатів у навчанні. Діагностика дозволяє визначити індивідуальні потреби й мотивацію студента, що важливо для налагодження індивідуального підходу до навчання та підтримки його розвитку у сфері акторського

мистецтва. Також здатність до діагностики зацікавленості може сприяти вдосконаленню методик і програм навчання, що у свою чергу сприятиме підвищенню якості акторської освіти й підготовки майбутніх акторів.

Діагностика зацікавленості також має психологічний аспект, оскільки вона може сприяти розкриттю та розвитку потенційних можливостей студентів у сфері акторської діяльності. Цей процес допомагає студентам краще розуміти власні мотивації та цілі, що сприяє психологічній готовності до професійної діяльності.

Методика вибору професії для діагностики навчальної мотивації студента (В. А. Семиченко)

Загальні відомості

Джерело: Бондарчук О. І. Підготовка керівників закладів освіти до профорієнтаційної роботи з учнівською та студентською молоддю : спецкурс для слухачів очно-дистанційної форми навчання в системі післядиплом. пед. освіти / О. І. Бондарчук, А. С. Москальова, О. О. Нежинська, О. А. Прокопенко ; НАПН України, Ун-т менедж. освіти. Київ, 2013. С. 29-30.

Призначення: методика складається з 20-ти тверджень, на основі яких визначається розвиненість мотивів за чотирма блоками: внутрішні індивідуально значущі мотиви, внутрішні соціально значущі мотиви, зовнішні позитивні мотиви, зовнішні негативні мотиви.

Шкали: шкала 1 – внутрішні індивідуально значущі мотиви; шкала 2 – внутрішні соціально значущі мотиви; шкала 3 – зовнішні позитивні мотиви; шкала 4 – зовнішні негативні мотиви.

Інструкція

Вам пропонуються твердження, що характеризують будь-яку професію. Прочитайте й оцініть, як кожне з них вплинуло на Ваш вибір професії, за п'ятибальною шкалою: 5 балів – дуже сильно вплинуло; 4 бали – сильно; 3 бали – середньо; 2 бали – слабо; 1 бал – ніяк не вплинуло.

Анкета

Назвіть Вашу професію, спеціальність.

1. Вимагає спілкування з різними людьми.
2. Подобається батькам.
3. Припускає високе почуття відповідальності.
4. Вимагає переїзду на нове місце проживання.
5. Відповідає моїм здібностям.
6. Дозволяє обмежитися наявною освітою.
7. Дає можливість приносити користь людям.
8. Сприяє розумовому й фізичному розвитку.
9. Є високооплачуваною.
10. Дозволяє працювати близько від дому.
11. Є престижною.
12. Дає можливість для росту професійної майстерності.
13. Єдино можлива в існуючій ситуації.
14. Дозволяє реалізувати здібності до керівної роботи.
15. Є привабливою.
16. Близька до улюбленого шкільного предмета.
17. Дозволяє одразу одержати гарний результат праці для інших.
18. Обрана моїми друзями.
19. Дозволяє використовувати професійні вміння поза роботою.
20. Дає більше можливостей виявити творчість.

Обробка результатів тесту

За результатами анкетування обчислюється середній показник за кожною шкалою опитувальника (відповідно до ключа). Максимальна оцінка за кожною шкалою методики може складати 5 балів.

Ключ до тесту

Шкала 1. Внутрішні індивідуально значущі мотиви: 1,5,8,15,20.

Шкала 2. Внутрішні соціально значущі мотиви: 3,7,12,14,17.

Шкала 3. Зовнішні позитивні мотиви: 4, 9, 10, 16, 19.

Шкала 4. Зовнішні негативні мотиви: 2, 6, 11, 13, 18.

Інтерпретація результатів тесту

Отримані результати анкетування за шкалою навчально-пізнавальних мотивів поділяються на 3 рівні: 1–2,5 балів – репродуктивний (низький рівень); 2,5–4 балів – креативний (середній рівень); 4–5 балів – творчий (високий рівень).

Репродуктивний рівень – характеризує студентів, чиї навчально-пізнавальні мотиви знаходяться на низькому рівні, і обрання професії зумовлене зовнішніми негативними мотивами. Це прийняття професії без глибокого розуміння її суті, коли студент керується помилковими бажаннями або чужою думкою.

Креативний рівень – характеризується свідомим вибором професії, де навчально-пізнавальні мотиви перебувають на середньому рівні, а в студентів присутні як зовнішні (позитивні чи менш негативні), так і внутрішні мотиви.

Творчий рівень – властивий студентам із високим рівнем навчально-пізнавальних мотивів, коли переважають внутрішні індивідуально значущі мотиви. Студент усвідомлено обрав професію і має високий рівень внутрішньої мотивації.

1.2 Діагностика сформованості мотивації досягнення успіху

Потреба студента в поглибленні й удосконаленні професійних знань є невід'ємною частиною процесу підготовки актора та має важливе значення для подальшого використання цих знань у практичній акторській роботі. Ця потреба базується на розумінні того, що акторське мистецтво вимагає постійного розвитку й удосконалення навичок через вивчення нових методів, технік, теорій і практичного досвіду.

У процесі акторської підготовки студенти засвоюють основні знання й навички, проте їхня потреба в поглибленні полягає в бажанні досліджувати більше аспектів мистецтва, вивчати його різні стилі й течії, розвивати індивідуальну акторську майстерність і творчість. Це прагнення до поглиблення знань дозволяє студентам

краще розуміти й відчувати власну професійну ідентичність, що важливо для успішної акторської кар'єри.

Отримані під час навчання знання та вміння можуть бути ефективно використані студентами в практичній акторській роботі, де вони застосовують свої професійні навички для створення персонажів вистав і фільмів. Поглиблені знання допомагають акторам якісніше й виразніше передавати емоції та повідомлення глядачам, роблячи їхню акторську роботу більш ефективною та впливовою.

Методика діагностики сформованості мотивації досягнення успіху

Загальні відомості

Джерело: Стадніченко Н. В. Діагностика сформованості професійного спілкування майбутнього актора. Наукове видання. Методичні рекомендації /Загальна редакція Г. В. Локарева. Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 70 с.

Призначення: анкета містить 20 тверджень і покликана оцінити рівень мотивації досягнення успіху й уникнення невдач.

Шкали: мотивації досягнення успіху; уникнення невдач.

Інструкція

Вам пропонується 20 тверджень, на кожне з яких необхідно дати відповідь «так» або «ні». Якщо відповісти складно, то «так» може бути і тверде «так», і «ймовірніше так, ніж ні». Те ж стосується й відповіді «ні». Оцінювати твердження слід досить швидко, довго не замислюючись. Відповідь, яка першою спала Вам на думку, є, як правило, найбільш точною.

Анкета

1. Включаючись у роботу, я сподіваюся на успіх.
2. Зазвичай я досить активний.
3. Я схильний до прояву ініціативи.
4. Під час виконання відповідальних завдань я за можливості прагну знайти причини відмовитися від них.
5. Я часто вибираю крайнощі: або дуже легкі завдання, або нереально складні.

6. За наявності перешкод я зазвичай не відступаю, а шукаю способи їхнього подолання.

7. Під час чергування успіхів і невдач я схильний до переоцінки своїх досягнень.

8. Продуктивність моєї діяльності в основному залежить від моєї цілеспрямованості, а не від зовнішнього контролю.

9. Під час виконання достатньо важких завдань в умовах обмеженого часу результативність моєї діяльності погіршується.

10. Я зазвичай наполегливий у досягненні мети.

11. Я схильний планувати своє майбутнє на досить віддалену перспективу.

12. Я завжди думаю перш ніж ризикувати.

13. Я не дуже наполегливий у досягненні мети, особливо якщо відсутній зовнішній контроль.

14. Віддаю перевагу середнім за складністю або злегка завищеним але досяжним цілям.

15. У разі невдачі при виконанні завдання його привабливість для мене знижується.

16. Під час чергування успіхів і невдач я більше схильний до переоцінки своїх невдач.

17. Вважаю за краще планувати своє майбутнє лише на найближчий час.

18. Під час роботи в умовах обмеженого часу результативність моєї діяльності покращується, навіть якщо завдання досить важке.

19. У разі невдачі я, як правило, не відмовляюся від поставленої мети.

20. Якщо я сам обрав для себе завдання, то в разі невдачі його привабливість тільки зростає.

Обробка результатів тесту

Підрахувати суму набраних балів за кожною групою цінностей відповідно до ключа.

Ключ до тесту

Поставити по 1-му балу за відповіді «так» на твердження № 1–3, 6, 8, 10–12, 14, 16, 18–20.

Поставити по 1-му балу за відповіді «ні» на твердження № 4, 5, 7, 9, 13, 15, 17.

Інтерпретація результатів тесту

Знайти суму отриманих балів і визначити рівень сформованості мотивації досягнення успіху: низький рівень – 1–10 балів; середній – 11–14 балів; високий – 15–20 балів.

Репродуктивний рівень притаманний студентам, у яких внутрішня стимуляція відступає перед зовнішніми факторами. Ці зовнішні мотиваційні чинники містять прагнення до матеріальної винагороди, прагнення до престижу або страх перед осудом і невдачами. У цьому контексті стимулом наполегливої праці для студента є бажання отримати позитивну оцінку від викладача, здобути визнання в колективі. Однак така зовнішня мотивація спонукає студентів обирати завдання меншої складності з метою швидшого досягнення успіху. Часто це призводить до недостатньо якісного виконання завдань і неповноцінного їх аналізу. Зазнаючи невдачі, такі студенти знаходяться у важкому становищі, оскільки втрачають інтерес до навчального процесу без постійного зовнішнього стимулювання.

Креативний рівень навчально-пізнавальної мотивації відображає наявність як зовнішніх, так і внутрішніх стимулів. Такі студенти націлені на успішне здобуття знань, проте часом може відбуватися коливання в стійкості їхньої мотивації. Тривала неуспішність у виконанні завдань може призвести до появи труднощів у навчанні з усіх предметів. Це відповідно може істотно знизити рівень мотивації та вимагатиме певного часу для відновлення мотиваційних ресурсів.

Творчий рівень характеризується високою активністю й самостійністю студентів. Вони мають сильну внутрішню мотивацію, що переважає над зовнішніми факторами. Навіть у разі невдачі вони залишаються мотивованими. Такі студенти проявляють інтерес до своєї майбутньої професії, завжди в пошуку новаторських рішень, мають багато ідей і вміють заохочувати інших. Вони вражають великою енергією та стійкістю в емоційному плані. Залучення до навчальних проектів, створення новаторських рішень та ідей, сприяння колективній та індивідуальній творчості, – це лише кілька аспектів, які характеризують творчий рівень мотивації студентів. Такі особистості часто лідирують у роботі над проектами, надихають інших на нові підходи й розвивають сприятливу атмосферу для креативного росту всередині навчального середовища.

1.3. Діагностика сформованості ціннісного ставлення студента до професійної акторської діяльності

Сформованість ціннісного ставлення студентів до професійної акторської діяльності відіграє важливу роль у процесі їхньої підготовки й у подальшій акторській кар'єрі. Ціннісне ставлення є своєрідним моральним компасом, який визначає готовність студента вкладати зусилля й енергію в розвиток своєї акторської майстерності та присвячувати себе мистецтву. Ціннісне ставлення студента до акторської діяльності містить такі аспекти:

– повага до мистецтва (сформованість ціннісного ставлення передбачає повагу й глибоке розуміння цінності акторського мистецтва як важливого елемента культури та способу вираження);

– зацікавленість (велику роль у акторській діяльності відіграє зацікавленість і емоційна прив'язаність до мистецтва: студент, який дійсно цінує акторську роботу, здатний вкладати все більше зусиль у її розвиток);

– професійна відданість (сформованість ціннісного ставлення також передбачає готовність студента розвивати свої навички й знання у сфері акторської майстерності навіть у важкі часи);

– творчість та інновації (ціннісне ставлення може сприяти розвитку творчого мислення студента й прагненню до новаторства в акторській діяльності).

Сформованість позитивного й ціннісного ставлення до професійної акторської діяльності сприяє мотивації студента до саморозвитку, вдосконалення майстерності й досягнення високих результатів у цій сфері.

Методика визначення рівня професійної спрямованості (РПС) студентів (Т. Д. Дубовицької) Загальні відомості

Джерело: Пшенична О. С. Діагностика готовності майбутніх фахівців з менеджменту організацій до застосування інформаційних технологій у професійній діяльності: науково-методичне видання /Загальна редакція Г. В. Локарева. Запоріжжя: ЗНУ, 2011. 81 с.

Призначення: анкета містить 20 тверджень і покликана діагностувати рівень професійної спрямованості та ступінь прояву прагнення до оволодіння професією за обраним фахом.

Шкали: вияв професійного спрямування студентів.

Інструкція

Прочитайте уважно твердження поданого нижче опитувальника. Позначте власну відповідь напроти номера твердження, обравши один із варіантів, який відповідає Вашій думці: так (++)), імовірно так (+), імовірно ні (- -), ні (-).

Анкета

1. Кожна людина має змогу отримати ту професію, яка їй подобається, відповідає її інтересам і схильностям.
2. Якби мені трапилася нагода почати вчитися наново, то я вибрав би ту ж професію, яку зараз отримую.
3. Вимушено вчуся на цьому факультеті через певні обставини, а не через бажання отримати цю професію.
4. Моє бажання отримати цю професію і працювати за обраним фахом є досить стійким і обґрунтованим.
5. Вчуся передусім для того, щоб отримати вищу освіту, майбутня професія мене мало цікавить.
6. Бачу мало позитивного для себе у своїй майбутній професії.
7. Мої захоплення й зайняття у вільний час пов'язані з майбутньою професією.
8. У світі існує багато інших професій, які подобаються мені значно більше, ніж моя майбутня професія.
9. За власною ініціативою читаю додаткову літературу, що стосується майбутньої професії.
10. Після закінчення навчання далі вдосконалюватимуся й підвищуватиму кваліфікацію з професії, яку отримую зараз, щоби працювати ефективніше.

11. Отримувана мною професія і робота в ній навряд чи принесуть мені в майбутньому моральне задоволення.

12. Постараюся зробити все, щоб не працювати в професії, яку здобуваю.

13. Навіть якщо це буде важко, після закінчення навчання прагнутиму знайти роботу (і працювати) за фахом.

14. Зараз працюю (чи хочу знайти роботу) за фахом, який опановую.

15. У мене немає бажання працювати за обраною професією.

16. За нагоди прагну познайомитися з роботою фахівців у галузі моєї майбутньої професії.

17. Якщо я й працюватиму за фахом, який зараз опановую, то недовго.

18. Робота за професією, яку я зараз опановую, дозволить мені в майбутньому повністю проявити себе, свої здібності.

19. Після закінчення навчання опаную іншу професію та працюватиму за нею.

20. У житті людини не все залежить від неї самої, їй доводиться іноді миритися з обставинами.

Обробка результатів тесту

Підрахувати суму набраних балів за кожною групою цінностей відповідно до ключа.

Ключ до тесту

Поставити по 1-му балу за відповіді «так» на твердження № 2, 4, 7, 9, 10, 13, 14, 16, 18.

Поставити по 1-му балу за відповіді «ні» на твердження № 3, 5, 6, 8, 11, 12, 15, 17, 19.

(Відповіді на твердження 1 і 20 при опрацюванні результатів не враховуються).

Інтерпретація результатів тесту

Рівень професійної спрямованості (РПС) визначається відповідно до таких норм: 0–4 бали – низький РПС; 5–13 балів – середній РПС; 14–18 балів – високий РПС.

Репродуктивний рівень властивий студентам, у яких відсутня висока професійна спрямованість. Їхні інтереси, потреби й прагнення мало пов'язані з обраним фахом, що призводить до недостатньої мотивації до роботи в цій сфері й відсутності задоволення від професійної діяльності. Низькі показники РПС свідчать про те, що вступ до вишу зумовлений не зацікавленістю в майбутній професії чи бажанням працювати в обраній галузі, а іншими причинами, наприклад, батьківськими вимогами або зручним розташуванням навчального закладу. Такий студент не зацікавлений у обраній професії та прагне за можливості змінити спеціальність.

Креативний рівень характеризується наполегливістю й успішним оволодінням професією. Студенти виявляють достатню активність у процесі навчання та мають бажання засвоїти обрану професію.

Творчий рівень характерний для студентів із високим РПС, що свідчить про їхнє бажання оволодіти обраною професією. Вони цінують обраний фах, прагнуть розвиватись у ньому, займаються справами, що стосуються обраного фаху, і створюють коло знайомств серед спеціалістів у цій галузі.

РОЗДІЛ II.

ДІАГНОСТИКА СФОРМОВАНOSTІ КОГНІТИВНО-ТЕЗАУРУСНОГО КОМПОНЕНТА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО АКТОРА ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Когнітивний компонент готовності майбутніх акторів до професійної діяльності має ряд важливих аспектів, які сприяють розвитку акторської майстерності й забезпечують успішне виконання акторських завдань. До когнітивного компонента входить оволодіння такими знаннями в галузі театрального мистецтва: розуміння основ акторської гри, засобів виразності, принципів роботи на сцені та інших аспектів, що стосуються театрального мистецтва. Майбутньому актору важливо мати глибокі знання про історію театру, різні театральні напрями й методи акторської роботи.

Когнітивний компонент готовності визначає рівень акторської майстерності з позицій наявності системи загальнопрофесійних і специфічно-професійних знань.

Когнітивний компонент вимірюється **когнітивно-тезаурусним критерієм** і відображається в **показниках** (конкретних загальнопрофесійних і специфічно-професійних знаннях).

Діагностика сформованості когнітивного компонента готовності майбутнього актора до професійної діяльності є одним із важливих складників у вивченні й загальній оцінці підготовки акторів. Цей компонент передбачає аналіз когнітивних процесів, знань і розуміння, необхідних для ефективної акторської роботи.

У рамках цього дослідження були ретельно проаналізовані освітньо-професійні програми підготовки студентів на першому рівні вищої освіти за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво» («Театральне мистецтво») в таких вищих навчальних закладах: Запорізький національний університет (ЗНУ), Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського (ХНУМ ім. І. П. Котляревського), Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенко-Карого (КНУТКІТ

ім. І. К. Карпенко-Карого) та Тернопільський національний педагогічний університет імені В. Гнатюка (ТНПУ ім. В. Гнатюка).

Цей аналіз був проведений із метою визначення загальних і фахових компетентностей, які має набути майбутній актор під час професійної підготовки, а також для з'ясування того, які сучасні вимоги висуваються до студентів, враховуючи специфіку акторської професії.

Порівняння освітньо-професійних програм цих університетів дало змогу виявити, що всі вони мають спільну мету: формування глибоких знань і навичок у сфері акторського мистецтва та розвиток компетентностей у галузі акторської майстерності. Це включає в себе вивчення історії і теорії театру, вокалу, сценічного руху, хореографії, сценічної мови, розвиток акторських навичок, творчого мислення та аналіз ролей і персонажів.

Завданням другого розділу є визначення рівня сформованості когнітивного компонента готовності майбутніх акторів до професійної діяльності на різних етапах навчання.

Оцінка рівня сформованості когнітивного компонента готовності стає можливою завдяки використанню спеціальних діагностувальних методик, а саме:

– методика 2.1. «Сформованість загальнопрофесійних і специфічно-професійних знань (розроблена Г. В. Локаревою, О. В. Кривошеєвою);

– методика 2.2. «Самооцінка інтелекту».

Такий аналіз є важливим кроком у підготовці майбутніх акторів, оскільки він допомагає зрозуміти актуальні вимоги й потреби сучасного театрального середовища, а також сприяє адаптації освітньо-професійних програм до сучасних реалій.

2.1. Діагностика сформованості загальнопрофесійних і специфічно-професійних знань

Діагностика сформованості загальнопрофесійних і специфічно-професійних знань має важливе значення в процесі підготовки майбутніх акторів. Вона допомагає визначити рівень засвоєння студентами теоретичних і практичних аспектів акторського мистецтва.

Загальнопрофесійні знання – це знання, які є необхідним підґрунтям для оволодіння акторською професією. Сформованість загальнопрофесійних знань визначається такими показниками:

- знання з філософії;
- знання з психології та педагогіки, що допомагають актору глибше розуміти характери персонажів, їхню мотивацію та психологічні аспекти гри; актор має глибоко розуміти психологію персонажів, яких він грає, що передбачає здатність аналізувати мотивацію, характер і емоції персонажів та відтворювати їх автентично на сцені;
- володіння знаннями про різні аспекти інтелекту: когнітивний, емоційний, фізичний, екзистенційний, які допомагають акторові розуміти й адаптуватися до різних ситуацій на сцені.

Специфічно-професійні знання в контексті акторської діяльності можна визначити як систематизований набір теоретичних знань, що забезпечують підґрунтя для формування ключових практичних навичок:

- здатність робити аналіз п'єси під час застільного періоду (визначати ідейний і тематичний зміст п'єси, її фабулу, сутність сценічного конфлікту, відчувати природу, особливості жанру п'єси й вистави);
- знати історію відповідної галузі світового й українського сценічного мистецтва, особливості організації сценічної справи в межах різних історичних (культурних) епох;
- уміти оцінювати досягнення художньої культури в історичному контексті, здійснювати аргументований критичний аналіз творів сценічного мистецтва;
- знати: зміст принципів і методів роботи різних театральних шкіл; теоретичні основи акторської майстерності та сценічної мови; основи вокального мистецтва; види і жанри, стилістичні особливості хореографічного мистецтва, лексичної мови класичних і бальних танців; основних законів сценічного руху;
- володіти професійною лексиною, грамотно використовувати її в подальшій професійній діяльності;
- розуміти й використовувати фізичні можливості свого тіла як інструменту виразності в акторській діяльності.

Діагностика представлена авторською методикою, розробленою з урахуванням специфіки акторської підготовки й вимог акторської професії. Ця методика містить комплекс тестових завдань, спрямованих на визначення рівня сформованості загальнопрофесійних і специфічно-професійних знань студентів. Вона орієнтована на об'єктивне оцінювання та враховує ключові аспекти акторської майстерності, включаючи запитання зі сценічної мови, сценічного руху, акторської майстерності, вокалу й хореографії.

Авторська методика діагностики спрямована на покращення процесу навчання й удосконалення підготовки майбутніх акторів, допомагає педагогам отримувати об'єктивну інформацію про досягнення студентів та ідентифікувати області, у яких необхідні додаткові зусилля. Такий підхід сприяє підвищенню якості акторської освіти й готовності студентів до професійної діяльності в сучасному театральному середовищі.

Методика сформованості загальнопрофесійних і специфічно-професійних знань

Джерело: авторська методика Г. В. Локаревої та О. В. Кривошеєвої.

Призначення: анкета містить 50 тверджень і покликана оцінити рівень сформованості загальнопрофесійних і специфічно-професійних знань майбутнього актора.

Шкали: рівень загальнопрофесійних і специфічно-професійних знань.

Інструкція

Пропонується проходження тестування, що містить 50 запитань із різних тематичних блоків: сценічна мова, сценічний рух, акторська майстерність, вокал і хореографія. Кожному запитанню відповідає лише одна правильна відповідь.

Тестування

Сценічна мова

1. Оберіть правильну відповідь. Функція інтонації в сценічному мовленні:
 - a) регулює висоту голосу й акценти фрази;
 - b) визначає мелодійність мовлення;
 - c) регулює тембр голосу;
 - d) визначає тембральну гнучкість мовлення.

2. Акцент – це:
 - a) виразність голосу та вміння регулювати його діапазон залежно від запропонованих обставин ролі;
 - b) наголос у слові або фразі для точного розуміння висловленої думки;
 - c) забарвлення драматургічного тексту інтонаційними прийомами;
 - d) здатність актора управляти силою свого голосу.

3. Оберіть поняття, яке відповідає представленій дефініції.
« ... ? це – основа дикції, нормативне положення органів мовлення (гортані з голосовими зв'язками, язика, губ, м'якого піднебіння, нижньої щелепи) при вимові звуків»:
 - a) артикуляційна гімнастика;
 - b) «атака» звуку;
 - c) артикуляція;
 - d) акцентуація.

4. Фізіологічне видихання – це:
 - a) видих (але не повністю) певного об'єму повітря поштовхами в процесі мовлення;
 - b) плавний видих певного об'єму повітря поза мовним актом для життєдіяльності людини;
 - c) це видихання, яке супроводжується значним вивільненням повітря;

d) діафрагмальне видихання в процесі сценічної роботи над текстом ролі.

5. Висота, витривалість, гнучкість, гучність, діапазон, милозвучність, політ, рухливість, сила, тембральність – це:

- a) природний голос;
- b) функції голосу;
- c) поставлений голос;
- d) голосові властивості.

6. Оберіть поняття, яке відповідає представленій дефініції.

« ... ? це – звуки, що утворюються сполученням двох фонем, мають таку ж артикуляцію, як і голосні, тільки язик на початку займає положення приголосного й – є, ї, ю, я»:

- a) звуки йотовані;
- b) звуки голосні;
- c) звуки афrikати;
- d) звуки приголосні.

7. Словесна дія – це:

- a) акторське використання властивостей голосу;
- b) спосіб передавання інформації, що ґрунтується на активному слуханні;
- c) процес спілкування актора, що ґрунтується на використанні спеціальних технік і модифікацій;
- d) вираження дій, почуттів, емоцій і думок через словесні висловлювання (монологи, діалоги, репліки, мовлення персонажа тощо).

8. Голосова модуляція означає:

- a) здатність актора використовувати гучність голосу для донесення до аудиторії драматичних моментів;
- b) вміння працювати з акцентом для різних ролей;

- c) зміну тембру голосу для підкреслення емоційної насиченості висловлювання;
- d) регулювання швидкості мовлення для виразного передавання інформації.

9. Інтонація в сценічному мистецтві означає:

- a) здатність актора виражати емоції за допомогою голосу й акцентів;
- b) використання різноманітних тембрів голосу для передачі настрою та характеру персонажа;
- c) роботу над вимовою і варіюванням гучності для підкреслення сенсу реплік;
- d) регулювання ритму мовлення для підсилення ефективності виразності.

10. Оберіть найправильніше, на Вашу думку, трактування поняття «читець»:

- a) той, хто поєднує складні якості, що визначають професійно-естетичний рівень роботи актора над словом;
- b) той, хто займається художнім читанням, збагачує твір письменника своїм творчим задумом і тлумаченням, перевтілюючись у образ оповідача;
- c) той, хто має виразну артикуляцію;
- d) той, хто професійно володіє мовними засобами виразності.

Сценічний рух

11. Мова жестів у акторському мистецтві – це:

- a) використання рухів тіла для створення відчуття простору на сцені;
- b) використання рухів рук для зазначення напрямку дії на сцені;
- c) винятково фізичний аспект акторської гри;
- d) експресивність рухів для підкреслення емоційності персонажа.

12. Оберіть поняття, яке відповідає представленій дефініції.
« ... ? це – вид сценічного мистецтва, у якому художній образ створюється за допомогою міміки, жестів, пластики тіла тощо»:
- a) перформативний театр;
 - b) пантоміма;
 - c) вертеп;
 - d) імпровізація.
13. Швейцарський композитор і педагог; організатор Інституту ритму. До навчального плану його занять входили такі дисципліни, як ритмічна гімнастика, імпровізація, дихання, гімнастика, танець, пластика тощо.
- a) Гротовський Єжи Маріан;
 - b) Брук Пітер;
 - c) Жак-Далькрос Еміль;
 - d) Дельсарт Франсуа.
14. Оберіть поняття, яке відповідає представленій дефініції.
« ... ? – це один із видів мистецтва цирку, естради, театру, особливістю якого є майстерне володіння тілом, високий розвиток мускулатури, пластичність»:
- a) акробатика;
 - b) сценічний рух;
 - c) сценічний бій;
 - d) пластика тіла.
15. Сценічний рух у акторському мистецтві означає:
- a) здатність актора пересуватися по сцені для створення відчуття простору й динаміки виступу;
 - b) використання рухів тіла для передачі характеру персонажа та створення образу;
 - c) експресивність рухів для підкреслення акцентів у діалогах;
 - d) роботу над координацією рухів для точного виконання хореографії на сцені.

16. Узгодження активності м'язів тіла – це:
- a) балансування;
 - b) координація;
 - c) пластичність;
 - d) «точка свободи».
17. Що означає поняття «темпоритмічна структура» в сценічному русі?
- a) розташування акторів на сцені для створення гармонійної композиції;
 - b) роботу над швидкістю й точністю виконання хореографії;
 - c) співвідношення різних темпів рухів і пауз для створення динаміки сценічного виступу;
 - d) контроль за рухом на сцені для уникнення зіткнень і травм.
18. Оберіть найбільш точне визначення дефініції «динаміка сценічного простору» в акторському мистецтві:
- a) створення враження розвитку подій на сцені через різноманітність рухів та інтеракцію з простором;
 - b) розміщення акторів на сцені для створення візуального ефекту руху;
 - c) використання руху для створення сенсу інтриги й конфлікту на сцені;
 - d) використання руху для створення глибини й тривимірності образу персонажа.
19. Пластика тіла – це:
- a) єдність внутрішньої і зовнішньої техніки актора/акторки в процесі перевтілення в образ;
 - b) загальна гармонія, естетична виразність, зіграність рухів, тіл і поз;
 - c) вираження внутрішньої свободи у фізичній поведінці людини, що проявляється в здатності розподіляти рухи, досягати м'язової свободи;

d) рухомі частини тіла, рухи м'язів, що відображають переживання, почуття й настрій.

20. Оберіть поняття, яке відповідає представленій дефініції.

« ... ? – уміння актора усвідомлено розподілити й витратити фізичну енергію, звільнившись від зайвого м'язового напруження»:

- a) свобода м'язів;
- b) творча свобода;
- c) внутрішня свобода;
- d) сценічна свобода.

Акторська майстерність

21. Драматичний діалог – це:

- a) переважно невербальний взаємообмін між дійовими особами;
- b) переважно вербальний взаємообмін між дійовими особами;
- c) діалог між дійовими особами, у якому обов'язково є конфлікт;
- d) діалог між дійовими особами, який має трагічне завершення.

22. Внутрішнє бачення – це :

- a) здатність відтворювати в уяві тільки образ нереальних явищ;
- b) здатність відтворювати в уяві образ реальних і нереальних явищ;
- c) здатність відтворювати в уяві тільки образ реальних явищ;
- d) здатність відтворювати в уяві афективні спогади.

23. Оберіть поняття, яке відповідає представленій дефініції.

« ... ? – це розташування акторів на сцені у певний момент вистави у певних поєднаннях одне з одним і з тими предметами, які їх оточують»:

- a) міжособистісна взаємодія;

- b) режисура;
- c) сценічна композиція;
- d) мізансцена.

24. Оберіть поняття, яке відповідає представленій дефініції.

« ... ? – це процес творчого усвідомлення п'єси через логіку подій, які в ній відбуваються, пошук дійового начала й реалізація його через словесну дію, думку та образне бачення»:

- a) режисерська експлікація;
- b) читка п'єси;
- c) застільний період;
- d) репетиція.

25. Метод дієвого аналізу – це:

- a) репетиційний метод;
- b) метод, що використовується під час застільного періоду роботи над виставою;
- c) метод, що використовується при завершенні роботи над постановкою вистави;
- d) метод, що використовується актором для створення пластичної партитури ролі.

26. Що означає термін «драматургія»?

- a) сюжетно-образна концепція певного твору.
- b) мистецтво написання тексту з сильним драматичним складником;
- c) мистецтво написання тексту, у якому драматичний конфлікт розгортається в пролозі;
- d) мистецтво створення конфлікту між головними персонажами драми.

27. Яка з перерахованих дефініцій належить Лесю Курбасу? Актор – це людина:

- a) яка має здатність до тривання в наміченому уявою ритмі;

- b) яка вміє наслідувати інших;
- c) яка має від народження «акторську природу»;
- d) яка володіє високим рівнем розумового інтелекту.

28. У своїй режисерській практиці Лесь Курбас використовував:

- a) елементи італійської Comedia dell'arte (комедія масок);
- b) грецькі трагедійні маски;
- c) тільки природне освітлення без спеціальних ефектів;
- d) яскраві карнавальні костюми та грим.

29. Що означає поняття «акторська атмосфера» в театральному мистецтві?

- a) емоційний стан актора перед початком вистави;
- b) створення емоційного середовища на сцені для збільшення автентичності вистави;
- c) хід дії сюжету й діалоги персонажів;
- d) пластична виразність актора під час вистави.

30. Подія, що дає поштовх для розвитку всіх подальших подій п'єси, вистави називається:

- a) зав'язка;
- b) вирішальна подія;
- c) вихідна подія;
- d) головна подія.

Вокал

31. Ансамблевий і хоровий спів без інструментального супроводу

– це:

- a) акапела;
- b) агогіка;
- c) поліфонія;
- d) «білий звук».

32. Чоловічий співочий голос, який займає проміжне положення між тенором і басом – це:
- a) альт;
 - b) баритон;
 - c) фальцет;
 - d) каунтертенор.
33. Голосовий апарат – це:
- a) порожнина, розташована за зівом і пов'язана при диханні з порожниною носа й гортанню;
 - b) частина тіла, яка може генерувати звуки;
 - c) система органів, яка служить для утворення звуків голосу й мовлення;
 - d) процес утворення звуку голосу.
34. Діапазон голосу професійного співака – соліста або хориста – має бути не менше:
- a) однієї октави;
 - b) двох октав;
 - c) трьох октав;
 - d) чотирьох октав.
35. Один із основних факторів голосотворення, енергетичне джерело голосу – це:
- a) артикуляція;
 - b) дикція;
 - c) тембр;
 - d) дихання.
36. Вібрато – це:
- a) група обертонів, що має визначене частотне положення й завдяки цьому надає голосу дзвінкості, польотності й сили;
 - b) термін, поширений у вокальній практиці для позначення так званого відкритого звучання голосу;

- c) періодична зміна частоти та спектра звуку голосу;
- d) відсутність співочого звуку при спробі його видобути.

37. Оберіть поняття, яке відповідає представленій дефініції.

« ... ? це – вправа або етюд для голосу без тексту; виконується на будь-яку голосну й найчастіше є вправою для розвинення вокальної (співацької) техніки»:

- a) вокаліз;
- b) розспів;
- c) акафіст;
- d) арієта.

38. Оберіть поняття, яке відповідає представленій дефініції.

« ... ? це – якість правильно поставленого вокального голосу, його здатність бути добре чутним у залі»:

- a) сила голосу;
- b) діапазон;
- c) польотність;
- d) тембр.

39. Резонатори – це:

- a) швидкий віртуозний пасаж у співі, рід колоратури;
- b) порожнини, які резонують на звук, що виникає в голосовій щілині, та надають йому сили й тембру;
- c) явище, при якому в порожнинах тіла під впливом зовнішніх коливань виникають коливання тієї ж частоти;
- d) ряд звуків голосу, однорідних за тембром, що видобуваються одним способом.

40. Звукова енергія вокального співу характеризується:

- a) тембром;
- b) силою звуку;
- c) тоном;
- d) голосом.

Хореографія

41. Оберіть поняття, яке відповідає представленій дефініції.

« ... ? – це вид сценічного мистецтва, танцювальна театральна вистава, у якій музика й хореографія як основні засоби художньої виразності відіграють важливу роль у розвитку сюжету і створенні художніх образів»:

- a) балет;
- b) водевіль;
- c) мюзикл;
- d) бурлеск.

42. Оберіть поняття, яке відповідає представленій дефініції.

« ... ? – це здатність розвертати верхню частину ніг у тазостегнових суглобах так, щоб коліна, гомілки й стопи вільно розкривалися назовні (франц. en dehors)...»:

- a) гнучкість ніг;
- b) сила ніг;
- c) виворотність ніг;
- d) рухливість ніг.

43. Arabesque (арабеск, з арабської) – це:

- a) одна з основних поз класичного танцю, прикметна риса якої – піднята назад нога з витягнутим коліном;
- b) поза класичного танцю, у якій нога через другу позицію піднімається вбік на 90° і вище;
- c) одна з основних поз класичного танцю, головна особливість якої – зігнуте коліно піднятої ноги;
- d) прийом класичного танцю, що ґрунтується на м'яких позиціях рук.

44. Класичний танець – це:

- a) танцювальне мистецтво в усіх його різновидах, засноване на засадах музично-організованих, умовних, образно-виразових рухів тіла людини;

- b) канонізована система виражальних засобів хореографічного мистецтва, яка ґрунтується на принципах поетично узагальненого трактування сценічного образу, розкриття емоцій, думок і почуттів засобами пластики;
- c) термін, який використовують для визначення академічного стилю танцю;
- d) це форма танцю, яка відображає традиції, культуру та спадщину певного народу чи регіону.

45. Парний танець, що базується на кружлянні у поєднанні з плавними кроками – це:

- a) гавот;
- b) галоп;
- c) балет;
- d) вальс.

46. Який танець не входить до групи естрадних танців?

- a) акробатичний;
- b) класичний;
- c) джазовий;
- d) народний.

47. Чим як правило розпочинається й закінчується заняття з класичного танцю:

- a) оплесками;
- b) реверансом;
- c) уклоном;
- d) вітальним танцем.

48. Оберіть правильну відповідь: пристосування для вправ танцівників, що використовуються для відпрацювання техніки, біля якого виконується перша частина екзерсису:

- a) дзеркала;
- b) гімнастичні м'ячі та ролики;

- c) спеціальні рукавички або ремені;
- d) станок.

49. Оберіть поняття, яке відповідає представленій дефініції.

« ... ? – це різновид хореографічного мистецтва, у якому засобом створення художнього образу є рухи й положення тіла особистості»:

- a) перформанс;
- b) танець;
- c) рухи під музику, пластика тіла;
- d) фізичний театр.

50. Техніка танцю – це:

- a) точність володіння основними положеннями ніг і рук, які зумовлюють єдине для всіх танцівників правильне виконання кожного pas;
- b) точність виконання будь-яких рухів, яка визначається зрілістю й досконалістю майстерності;
- c) здатність піднімати ногу в будь-якому напрямку під кутом 90° і вище;
- d) здатність правильно узгоджувати рухи з музичним ритмом.

Обробка й інтерпретація результатів

Відповідно до методики оцінювання кожна правильна відповідь на одне тестове запитання оцінюється одним балом. Для визначення загальної суми отриманих балів необхідно здійснити підсумкове додавання балів, набраних у результаті правильно вирішених тестових завдань.

Ключ до тесту

1. – (a);	11. – (d);	21. – (b);	31. – (a);	41. – (a);
2. – (b);	12. – (b);	22. – (b);	32. – (b);	42. – (c);
3. – (c);	13. – (d);	23. – (d);	33. – (c);	43. – (a);
4. – (b);	14. – (a);	24. – (c);	34. – (b);	44. – (b);
5. – (d);	15. – (b);	25. – (b);	35. – (d);	45. – (d);
6. – (a);	16. – (b);	26. – (b);	36. – (c);	46. – (c);
7. – (d);	17. – (c);	27. – (a);	37. – (a);	47. – (b);
8. – (c);	18. – (a);	28. – (a);	38. – (c);	48. – (d);
9. – (b);	19. – (c);	29. – (b);	39. – (b);	49. – (b);
10. – (b);	20. – (a);	30. – (c);	40. – (b);	50. – (b).

Інтерпретація результатів тесту

Рівень сформованості загальнопрофесійних і специфічно-професійних знань встановлюється відповідно до схеми: 0–20 балів – початковий (низький) рівень володіння матеріалом, 20–40 балів – середній рівень, 40–50 балів – високий рівень володіння матеріалом.

Репродуктивний рівень притаманний студентам із низьким рівнем володіння матеріалом і базовим рівнем професійних знань. У студентів спостерігається відсутність зацікавленості в поглибленому вивченні й розвитку. Їхня увага не зосереджена на пізнавальній діяльності, що може обмежити їхнє професійне зростання.

Креативний рівень властивий студентам із середнім рівнем володіння матеріалом і достатнім рівнем професійних знань. Студенти проявляють певний інтерес до навчання, але цей інтерес може бути непослідовним і вибіркоким. Вони частіше мають високі когнітивні здібності лише у сферах, які вони особисто люблять.

Творчий рівень властивий студентам із високим рівнем володіння матеріалом і високим рівнем професійних знань. Студенти виявляють інтерес до всіх аспектів предмету й мають високі когнітивні здібності. Вони володіють глибокими знаннями у сфері сценічного мистецтва та професійно використовують їх у своїй діяльності.

2.2. Діагностика розвитку пізнавальних процесів

Діагностика розвитку пізнавальних процесів студента через методики самооцінки інтелекту є важливим елементом підготовки майбутніх акторів до професійної діяльності. Діагностика спрямована на визначення рівня розвитку інтелектуальних здібностей і пізнавальних процесів студентів, які мають вирости у висококваліфікованих акторів. Методики самооцінки інтелекту сприяють визначенню сильних і слабких сторін здобувачів освіти (студенти можуть самостійно оцінити свої інтелектуальні здібності та зрозуміти, у яких напрямках їм слід працювати над удосконаленням); розвитку самосвідомості (самооцінка сприяє розвитку самосвідомості студента, що є важливим аспектом акторської підготовки, самовизначеність і здатність до аналізу власного інтелекту сприяють становленню високопрофесійного актора); пошуку індивідуального підходу до навчання (знання рівня розвитку пізнавальних процесів дозволяє педагогам створювати індивідуальні навчальні програми, що враховують потреби кожного студента).

Такий вид діагностики є необхідним для забезпечення ефективного процесу навчання й підготовки майбутніх акторів до викликів акторської професії, де важливо поєднувати талант і розум у процесі розвитку акторського інтелекту.

Методика «Самооцінка інтелекту» (М. А. Новікової)

Джерело: Гринь Л. О. Діагностика сформованості вокальної майстерності майбутнього актора музично-драматичного театру: наукове видання. Методичні рекомендації / загальна редакція Г. В. Локарева. Запоріжжя: ЗНУ, 2013. С. 32-33.

Призначення методики – визначення рівня самооцінки інтелектуальних здібностей. Основна мета полягає у з'ясуванні того, як самооцінка впливає на ступінь упевненості студента в собі, розвиток когнітивних процесів і його активність на заняттях із акторської майстерності. Педагогічні відомості, отримані в результаті проведення цієї методики, дозволять докладніше розібрати взаємозв'язок між самооцінкою інтелекту й академічною успішністю студента.

Шкали: рівень самооцінки інтелектуальних здібностей.

Інструкція

Інструкція передбачає заповнення анкети, що складається з двох блоків, кожен із яких містить 10 тверджень.

Анкета

Блок I

З десяти наведених думок про інтелект оберіть одну, яка, на Вашу думку, Вам найбільше підходить, після цього закресліть цифру праворуч.

1.	Мій інтелект у будь-якій групі людей завжди виявляється найвищим	10
2.	Серед небагатьох інтелектуалів я – один із них	9
3.	Я належу до найбільш розумних людей	8
4.	Мій інтелект помірно високий	7
5.	За своїм розумом я належу до кращої частини людей, які мене оточують	6
6.	За своїм розумом я звичайна людина	5
7.	Мій інтелект помірно знижений	4
8.	Я належу загалом до кмітливих людей	3
9.	Серед небагатьох не надто кмітливих людей я – один із них	2
10.	У будь-якій групі людей я за своїм розумом усім поступаюся	1

Блок II

Дайте відповіді «так» або «ні» на кожне з наведених тверджень.

1. Я ніколи не підвищую голос на близьких мені людей.
2. Коли мене ніхто не бачить, моя поведінка не змінюється.
3. У дитинстві я був слухняною дитиною.
4. Я ніколи не турбуюся через дурниці.
5. Я абсолютно не соромлюся знайомих і незнайомих людей, які мене оточують.
6. Я практично нікого й нічого не боюся.
7. Для мене число «13» нічим не відрізняється від інших.
8. Я не маю національних і релігійних забобонів.
9. Я ніколи не ображаю тих, хто слабший за мене.
10. Я завжди доброзичливий.

Обробка результатів тесту

Відповідь на твердження **блоку I** дорівнює значенню R_I . При обробці відповідей на твердження **блоку II** нараховується по 1-му балу за відповідь «так». Якщо на всі або більше половини наведених тверджень отримана відповідь «ні», наявний прояв *ефекту Хоторна*. Обчислюється кількість негативних відповідей – R_{II-} . Самооцінка інтелекту обчислюється за формулою:

$$R_i = \begin{cases} R_I, & \text{якщо } R_{II-} < 5 \\ R_I - R_{II-}, & \text{якщо } R_{II-} \geq 5 \end{cases}$$

Інтерпретація результатів тесту

Самооцінка інтелекту визначається відповідно до таких норм: 1–3 бали – низький рівень самооцінки; 4–7 балів – середній рівень самооцінки; 8–10 балів – високий рівень самооцінки.

Репродуктивний рівень виявляється в студентів із низьким рівнем самооцінки інтелекту. Вони постійно сумніваються у власних когнітивних здібностях, навіть якщо мають високі показники інтелекту. Такі студенти здебільшого довіряють думці людини, яку вважають більш досвідченою. Їм важко висловлювати власну думку, особливо це помітно під час обговорень або в присутності інших членів групи. Знижена самооцінка інтелекту негативно впливає на їхню впевненість і може стримувати розкриття творчого потенціалу.

Креативний рівень спостерігається в студентів із середнім рівнем самооцінки інтелекту. Особистості цього типу виявляють достатню впевненість у собі, проте ця впевненість є нестабільною й може швидко піддатися негативному зовнішньому впливу або невдачі в процесі навчання. Такі студенти потребують зовнішньої підтримки й мотивації.

Творчий рівень характерний для студентів із високим рівнем самооцінки інтелекту. Ці студенти вірять у власні здібності та знають, що мають високий рівень інтелекту. Часто це допомагає їм бути більш продуктивними й не соромитися висловлювати свої думки. Головне при цьому – зберігати адекватну самооцінку, уникаючи перетворення її на зарозумілість чи самомилування.

РОЗДІЛ ІІІ.

ДІАГНОСТИКА ДІЯЛЬНІСНО-ІГРОВОГО КОМПОНЕНТА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО АКТОРА ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Діяльнісно-ігровий компонент є результативною частиною готовності майбутнього актора й визначає його здатність перетворювати ідеї на дії на сцені. Акторська професія ґрунтується на практичних аспектах, де необхідно виявляти не лише інтелектуальний підхід, але й уміти реалізовувати набуті знання через акторську діяльність. Тобто актор повинен уміти як теоретично осмислювати ідеї, так і фізично втілювати їх на сцені.

У педагогічній практиці підготовки майбутнього актора спостерігаємо, що навіть дуже розумний і талановитий студент може стикатися з труднощами переходу від концептуальних ідей до практичної реалізації. Діяльнісно-ігровий компонент акторської майстерності вимірює **ігровий критерій**, що охоплює такі **показники**:

– уміння створювати ігровий стан, у якому він може відтворювати різні ролі та сценарії, що передбачає здатність до втілення персонажів і до імпровізації на сцені;

– здатність до креативності й імпровізації (в акторській грі важлива креативність і здатність до імпровізації, актор має бути готовим реагувати на непередбачувані ситуації та виражати свою творчість у рамках ролі);

– здатність до взаємодії, комунікації, кооперації (актор має вміти працювати на сцені, взаємодіяти з іншими акторами та створювати відповідну атмосферу для глядачів).

Завданням третього розділу є визначення рівня сформованості діяльнісно-ігрового компонента готовності майбутнього актора до професійної діяльності на різних етапах навчання.

Оцінка рівня сформованості цього компонента стає можливою завдяки використанню спеціальної системи діагностувальних методик, а саме:

– методика 3.1. визначення «Рівня невротизації Л. І. Вассермана»;

- методика 3.2. «Який Ваш креативний потенціал»;
- методика 3.3. «Виявлення комунікативних якостей».

Ця діагностика є необхідною для підвищення якості акторської підготовки й підготовки студентів до успішної кар'єри на сцені. Вона допомагає ідентифікувати потенційні області для покращення та розвитку акторських навичок студентів, що є важливим для їхнього майбутнього успіху в акторстві.

3.1. Діагностика вміння створювати ігровий стан

Діагностика вміння створювати ігровий стан є надзвичайно важливою для підготовки майбутніх акторів, оскільки він визначається як психічний стан особистості, що специфічно готує її до прийняття ролі або імітації певної ситуації, відмінної від її звичайного життєвого стану. Ігровий стан активізує творчий потенціал особистості, сприяє розвитку фантазії, емоційному різноманіттю та здатності до відтворення різних сценаріїв.

Формування ігрового стану неможливе без урахування індивідуальних психофізичних особливостей студента. Майбутні актори починають навчатися вже маючи власний життєвий досвід, переконання й погляди. Педагогу важливо враховувати індивідуальність студента й розглядати його особистість як складну систему, у якій диференціюються та інтегруються психічні властивості, що розвиваються в індивіда під впливом соціальних факторів у умовах здійснення ним діяльності й спілкування з іншими людьми. Такий особистісно-орієнтований підхід сприятиме оптимізації часу й зусиль викладача та студента в процесі пошуку й формування вміння створювати ігрове самопочуття. Тому педагогу важливо оцінити рівень емоційної збудливості й виявлення негативних переживань (тривожність, напруженість тощо). У таких станах складно досягти і створити ігрове самопочуття й ефективно здійснювати навчання.

Методика визначення рівня невротизації (Л. І. Вассермана)

Джерело: Москвіна Н.Б. Профілактика професійних деформацій вчителя. Стратегія мінімізації ризику особистісно-професійних деформацій: діагностичний практикум. 2018. URL: https://stud.com.ua/127600/pedagogika/metodika_diagnostiki_rivnya_nevrotizatsiyi_vassermana

Призначення: методика спрямована на оцінку рівня невротизації студентів з метою визначення ступеня їхньої емоційної збудливості й виявлення негативних переживань (тривожність, напруженість тощо). У таких станах складно досягти і створити ігрове самопочуття та ефективно здійснювати навчання.

Шкали: рівень невротизації студента.

Інструкція

Ознайомтеся з наведеними нижче судженнями й ситуаціями, виберіть відповідь «так» або «ні». Наведені твердження для визначення рівня невротизації мають орієнтовний характер.

Анкета

1. У різних частинах свого тіла я часто відчуваю жар, поколювання, відчуття мурашок, оніміння.
2. Я рідко задихаюсь, і в мене не буває сильного серцебиття.
3. Раз на тиждень або й частіше я буваю дуже збудженим чи схвильованим.
4. Голова в мене болить часто.
5. Двічі-тричі на тиждень уночі мене непокоять жахіття.
6. Останнім часом я почуваюся гірше, ніж будь-коли.
7. Майже кожного дня трапляється щось таке, що мене тривожить.
8. У мене бували періоди, коли я через хвилювання втрачав сон.
9. Здебільшого робота дається мені ціною великих зусиль.
10. Інколи я буваю таким збудженим, що це заважає мені заснути.
11. Велику частину часу я відчуваю невдоволення життям.
12. Мене постійно щось тривожить.

13. Я намагаюся рідше зустрічатися зі своїми знайомими й друзями.
14. Життя для мене майже завжди пов'язане з напруженням.
15. Мені важко зосередитися на якомусь завданні чи роботі.
16. Я дуже втомлююся за день.
17. Я вірю в майбутнє.
18. Я часто переймаюся сумними думками.
19. Часом мені здається, що моя голова працює повільніше, ніж зазвичай.
20. Найважча для мене боротьба – це боротьба з самим собою.
21. Я майже завжди про щось або про когось тривожуся.
22. У мене мало впевненості в собі.
23. Я часто відчуваю невпевненість у собі.
24. Кілька разів на тиждень мене турбують неприємні відчуття у верхній частині живота («під ложечкою»).
25. Інколи в мене виникає таке відчуття, ніби в мене з'явилося стільки труднощів, що здолати їх просто неможливо.
26. Раз на тиждень або й частіше я без вагомої причини раптово відчуваю жар у всьому тілі.
27. Часом я виснажую себе тим, що забагато на себе беру.
28. Я дуже уважний до того, як я вдягаюся.
29. Мій зір погіршився останнім часом.
30. У взаєминах між людьми частіше переважає несправедливість.
31. У мене бувають періоди такого сильного хвилювання, що мені важко всидіти на місці.
32. Я із задоволенням танцюю, коли є можливість.
33. Я намагаюся уникати великого скупчення людей.
34. Мій шлунок дуже мене непокоїть.
35. Мушу визнати, що часом я хвилююся через дурниці.
36. Часом я й сам жалкую, що я такий дратівливий і невдоволений.
37. Кілька разів на тиждень у мене з'являється відчуття того, що мусить статися щось страшне.
38. Мені здається, що мої близькі погано мене розуміють.

39. Я часто відчуваю біль у серці або в грудях.

40. У гостях я здебільшого сиджу десь збоку чи розмовляю з кимось одним.

Обробка результатів тесту

Потрібно підрахувати число позитивних відповідей: чим більший отриманий результат, тим вищий рівень невротизації.

Інтерпретація результатів тесту

Рівень невротизації визначається відповідно до таких норм: високий рівень невротизації – від 20-ти й вище; середній рівень – від 10-ти до 19-ти; низький рівень – від 1-го до 9-ти.

Репродуктивному рівень притаманний студентам із високим рівнем невротизації, що свідчить про значну емоційну збудливість і наявність негативних переживань, таких як тривожність, напруженість, неспокій, розгубленість і дратівливість. Цим студентам складно досягти стану гри для ефективної творчої діяльності. Невротичність проявляється у відсутності ініціативи, формуючи переживання, пов'язані з невиконанням особистих бажань.

Креативний рівень властивий студентам із середнім рівнем невротизації, які мають достатню емоційну стійкість, але через невдачі можуть звертати увагу на власні недоліки, що впливає на розкриття їхнього творчого потенціалу.

Творчий рівень характеризує студентів із низьким рівнем невротизації та свідчить про емоційну стійкість, позитивні переживання (спокій, оптимізм), ініціативність, почуття власної гідності, незалежність і соціальну сміливість. Ці студенти легко створюють ігрове самопочуття й залишаються в гарному настрої.

3.2. Діагностика здатності до креативності й імпровізації

Здатність до креативності й імпровізації є ключовою для майбутніх акторів і визначається їхньою здатністю творчо підходити до виконання ролей і сцен, які можуть вимагати нестандартних рішень і спонтанних дій. Діагностика цього аспекту передбачає оцінку здатності майбутнього актора до генерації нових ідей, нестандартних підходів та імпровізації в акторській діяльності.

Успішний актор має бути гнучким і відкритим до експериментів, здатним втілювати інноваційні рішення у своїй грі. Діагностика здатності до креативності допомагає педагогам визначити, наскільки студенти відкриті до нових ідей і готові розширювати межі своєї творчості.

Цей аспект також враховує індивідуальність студентів і їхні унікальні творчі потенціали. Педагог має надихати студентів на розвиток їхньої креативності й сприяти розвитку їхніх талантів у мистецтві. Креативність також сприяє розвитку творчого мислення й підвищенню професійного рівня акторів.

Методика «Який Ваш креативний потенціал (І. О. Бондарчук)?»

Джерело: Бондарчук О. І. Методика дослідження особливостей психологічної готовності керівників освітніх організацій до діяльності в умовах змін; за наук. ред. О. І. Бондарчук. Київ, 2014. С. 34–40.

Призначення: цей опитувальник дозволить Вам пізнати Ваш творчий потенціал і визначити можливі чинники, які можуть гальмувати Вас на шляху до більшого новаторства. Креативний потенціал досліджується в трьох основних виявах: 1) «Моя особистість»; 2) «Мій підхід до розв'язання проблем»; 3) «Моє робоче середовище». Окрім цього визначається загальний показник креативності.

Шкали: рівень креативного потенціалу.

Інструкція

Прошу ознайомитись із запропонованими твердженнями й оцінити кожне з них відповідно до частоти виникнення ситуації: завжди – 1 бал; часто – 2 бали; іноді – 3 бали; рідко – 4 бали; ніколи – 5 балів.

Анкета

А. Моя особистість

1. Мені не вистачає впевненості в собі.
2. Я ціную критичність.
3. Я боюся відрізнятись від інших.
4. Мої батьки схвалювали мою креативність.

5. Я відчуваюся некомфортно в ситуації невизначеності.
6. Мені подобаються нові обличчя, місця.
7. Мені необхідне постійне відчуття порядку в моєму житті.
8. Я вважаю, що марення, мрії можуть здійснитися.
9. Я відчуваюся ніяково, коли люди проявляють свої почуття.
10. Я отримую задоволення, граючи ролі.
11. Я досягаю більшого, коли дотримуюся правил.
12. Я дозволяю своїм почуттям керувати мною.
13. Мені подобається, коли мене вважають незалежним.
14. Мені подобається бути разом з вільнодумними людьми.
15. Я імовірно креативний, ніж активний.
16. Мені подобається зазирати далеко вперед.

В. Мій підхід до розв'язання проблем

1. Поставши перед труднощами, я роблю поспішні висновки.
2. Коли проблема виникає, я стаю об'єктивним і аналітичним.
3. Необхідні всі факти, щоби ухвалити рішення.
4. Моє внутрішнє відчуття допомагає мені.
5. Я розраховую на свої минулі знання з вирішення подібних проблем.
6. Я ненавиджу працювати над деталями.
7. Секрет успіху – в укомплектованому штаті персоналу.
8. Статистичні дані й діаграми дають викривлену картину.
9. До розв'язання проблем слід підходити однаково.
10. Мене сприймають як людину, яка розв'язує проблеми оригінально.
11. Я маю труднощі з ідентифікацією проблеми.
12. Я використовую спеціальні техніки для розв'язання проблеми.
13. Я сумую, якщо проблема видається заскладною.
14. Коли інші не беруться за справу, я роблю це, якщо можу.
15. Я люблю читати інструкції перед тим, як почати щось нове.
16. Я вірю, що процес знаходження рішень – творчий.

С. Моє робоче середовище

1. Люди в моїй організації думають, що їхній спосіб дій – найкращий.
2. Навколо мене креативність сприймають як ключ до виживання.
3. Межі моїх повноважень чітко визначені.
4. Тут сприймаються корисні ідеї ззовні.
5. Час для творчих роздумів у моїй організації обмежений.
6. Змагання між працівниками сприймається як здорове явище.
7. Я міг би охарактеризувати мою організацію як затишну й орієнтовану на співробітництво.
8. У моїй організації ми любимо знаходити проблеми.
9. Тут вважають, що креативні люди – мрійники.
10. У моїй організації креативним людям дають свободу.
11. Організаційні процедури вбивають ідеї.
12. Я можу вільно висловлювати власні ідеї, не боячись, що їх вкрадуть.
13. Мене зупинять, якщо я почну пропонувати нові рішення.
14. Тут хороші ідеї є цінними самі по собі.
15. Нові ідеї мають бути детально описані.
16. Інновації схвалюються в моїй організації.

Обробка результатів тесту

Учасникам пропонується самостійно опрацювати результати тестування за наведеним нижче алгоритмом.

Відповіді на всі непарні твердження (1, 3, 5 та ін.) оцінюються так: завжди – 1; часто – 2; іноді – 3; рідко – 4; ніколи – 5. Відповіді на парні твердження оцінюються так: завжди – 5; часто – 4; іноді – 3; рідко – 2; ніколи – 1.

Підрахуйте загальний бал для кожного розділу (А, В і С); визначте Ваш креативний потенціал, склавши три оцінки: $A + B + C$.

Інтерпретація результатів тесту

Одержаний результат інтерпретується відповідно до опису.

А

16–37 балів. Ваш креативний потенціал стримується деякими Вашими почуттями стосовно себе, і Ви будете здивовані, як багато креативності вивільниться одного разу, коли Ви дозволите собі бути креативним.

38–59 балів. Ваш креативний потенціал достатньо розвинений, але не завжди проявляється. Цьому заважають деякі особливості Вашої особистості. Вам необхідно навчитися регулювати емоційні стани, знижуючи напругу. Це допомагає зменшити вплив бар'єрів.

60–80 балів. Ви висококреативні. При цьому Ви маєте здібності надихати до креативності інших.

В

16–37 балів. Ваш стиль розв'язання проблем дещо «книжний», йому бракує креативності.

38–59 балів. Ваш підхід до розв'язання проблем іноді визначається ригідністю й може приводити до стандартних рішень, які більше, ніж потрібно, спираються на минулий досвід розв'язання подібних проблем. Намагайтеся звільнитися від цього, і Ваша креативність проявить себе.

60–80 балів. У Вас відкритий, креативний підхід до розв'язання проблем, і в цьому Ви також можете підтримувати інших. Ви здатні скористатися кожним зручним випадком для того, щоб створити дух підприємництва й проблематизувати середовище навколо себе.

С

16–37 балів. Ваше робоче середовище не підтримує креативного мислення. Подивіться на Ваші бали за пунктами А і В. Якщо вони високі, то Ви безумовно відчуваєте напруження на роботі. Як Ви плануєте боротися з цим?

38–59 балів. Іноді важко бути креативним на Вашій роботі. Якщо Ви отримали високі оцінки за пунктами А і В, використовуйте Ваші можливості для того, щоб змінити середовище.

60–80 балів. Ви працюєте в ідеальному для креативної особистості середовищі. Однак якщо Ви отримали низькі оцінки за пунктами А і В, Вам слід працювати над розвитком Вашого креативного потенціалу. Ніхто не заважає Вам пропонувати нові ідеї.

A + B + C

48–111 балів. Нині Ви розумієте, що всі ми маємо значний потенціал креативності, якому лише треба дати шанс проявитися. Тому позбудьтеся перешкод для прояву своєї креативності зі свого боку і з боку інших.

112–176 балів. У Вас хороший креативний потенціал, який поки прихований і стримується Вами особисто, або Вашим підходом до розв'язання проблем, або Вашим робочим середовищем. Ви здатні змінити кожен із трьох аспектів – чого ж Ви зволікаєте?

177–240 балів. Ви вочевидь висококреативна особистість із великим потенціалом. Продовжуйте розвивати Ваш талант, прагнучи знайти нові шляхи його використання: вдома, у Ваших захопленнях і, звісно, на роботі.

Репродуктивний рівень характерний для студентів, чії можливості креативності стримуються внутрішніми причинами. Ці люди не вірять у свою здатність до креативності й зазвичай діють обережно, особливо під час вправ, що передбачають імпровізацію. Це призводить до того, що вони зазвичай виходять на сцену з етюдами чи пропозиціями останніми, відчуваючи тривогу від своєї нездатності до креативності.

Креативний рівень властивий студентам із розвиненим потенціалом до творчості, але вони не завжди активно виявляють його через внутрішні бар'єри. Вони здатні до імпровізації, але їхня впевненість у собі виявляється недостатньою, і вони часто сумніваються в правильності своїх дій.

Творчий рівень спостерігається в студентів із високим потенціалом креативності. Вони ставляться до помилок як до можливості вдосконалення власного творчого потенціалу; не бояться діяти й імпровізувати, проявляють інтерес до навчального процесу й можуть створити стимулювальне творче середовище для інших.

Методика сформованості рівня внутрішнього творчого середовища (ВТС) (В. П. Макарцева)

Загальні відомості

Джерело: Локарева Г. В. Художньо-естетична інформація в підготовці соціального педагога до професійного спілкування: теорія та практика: монографія. Запоріжжя: ЗНУ, 2007. 376 с.

Призначення: методика призначена для виявлення внутрішнього творчого середовища (ВТС) людини. Запропонована діагностика допомагає майбутньому актору усвідомити важливість зростання й розвитку особистого творчого потенціалу.

Шкали: особисті характеристики; поведінка при розв'язанні проблем; визначення рівня мотивації.

Інструкція

Запропонована методика містить три блоки завдань, спрямованих на оцінку особистісних характеристик реципієнта. Перший блок складається з тесту, у якому слід оцінити 24 пари слів і словосполучень, протилежних або майже протилежних за змістом.

Другий блок, спрямований на оцінку поведінки при вирішенні проблем, складається з 20-ти запитань, у яких висвітлені різноманітні способи розв'язання проблем.

Третій блок, орієнтований на визначення мотивації особистості, складається з 10-ти запитань, на які досліджуваний має дати одну із запропонованих відповідей.

Блок 1. Оцінка особистісних характеристик

Для оцінки особистісних характеристик запропоновано 24 пари слів і словосполучень, які є протилежними або майже протилежними за семантичним значенням. Вам слід їх переглянути й відзначити числове значення, яке найточніше відображає Вашу самооцінку.

Відповідно до наведеної шкали, виберіть число з діапазону від 10-ти до 50-ти, яке найкраще відображає Вашу самооцінку в контексті кожної пари слів або словосполучень, де:

10 – вказує на найменшу відповідність Вашим особистісним характеристикам;

20 – на наближену до найменшої відповідності;

30 – на середнє значення;

40 – на наближену до найбільшої відповідності;

50 – на найбільшу відповідність.

Оберіть максимально наближене число, яке відображає Вашу особистісну характеристику.

Анкета

1. Розсіяний/а – Уважний/а
2. Пасивний/а – Ентузіаст/ка
3. Лінивий/а – Енергійний/а
4. Закритий/а – Відкритий/а
5. Упертий/а Гнучкий/а
6. Негативний/а – Позитивний/а
7. Схильний/а до спонтанних рішень – Схильний/а до роздумів
8. Без почуття гумору – Маю почуття гумору
9. Нещасний/а – Щасливий/а
10. Залежний/а – Вільний/а
11. Невпевнений/а у собі – Упевнений/а у собі
12. Відсутня спостережливість – Спостережливий/а
13. Песимістичний/а – Оптимістичний/а
14. Відсутня чутливість – Чутливий/а
15. Відсутня наполегливість – Наполегливий/а
16. Відсутня допитливість – Дуже допитливий/а
17. Не можу себе організувати – Дисциплінований/а
18. Часто не дотримуюсь обіцянок – Завжди виконую обіцянки
19. Не звертаюся до інтуїції – Відкритий/а до інтуїції
20. Беземоційний/а – Емоційний/а
21. Відсутня терпимість – Терпимий/а
22. Пристосуванець/ка – Нонконформіст/ка
23. Некреативний/а – Креативний/на
24. Не схильний/а до новаторських рішень – Схильний/а до новаторських рішень.

Блок 2. Оцінка поведінки при розв'язанні проблем

Для оцінювання поведінки при розв'язанні проблеми пропонується 20 запитань, у яких виявляється, як часто людина

користується описаними способами розв'язання проблем. Ви маєте визначити варіант, який вказує на фактичний стан справ, а не на бажаний. Дайте одну із запропонованих відповідей на запитання, відповідно до ключа: 1 – ніколи; 2 – рідко; 3 – іноді; 4 – часто; 5 – завжди.

Анкета

1. Чи наполегливо Ви рухаєтеся до розв'язання проблеми?
2. Чи готові Ви ризикувати для вирішення завдання?
3. Чи шукаєте Ви позитивні сторони в кожній новій ідеї?
4. Чи збираєте Ви максимум інформації про свою проблему перед її розв'язанням?
5. Чи перевіряєте Ви всі свої початкові припущення?
6. Чи використовуєте Ви уяву при пошуку рішення?
7. Чи завжди Ви розв'язуєте проблему до кінця?
8. Чи складно Вам витримувати надмірний вплив когось на вас?
9. Чи звертаєтеся Ви до своєї уяви при вирішенні завдань?
10. Чи повільно Ви приймаєте остаточне рішення?
11. Чи концентруєте Ви всю увагу на розв'язуваних завданнях?
12. Чи легко Вам дається синтез всієї інформації, яка стосується завдання?
13. Чи використовуєте Ви аналоги при вирішенні своєї проблеми?
14. Чи швидко Ви знаходите велику кількість потенційних рішень?
15. Чи легко Вам дається аналіз варіантів рішень?
16. Чи глибоко Ви розглядаєте проблему?
17. Чи думаєте Ви постійно про розв'язання проблеми?
18. Чи покладаєтеся Ви на свою інтуїцію в усьому?
19. Чи віддаєте перевагу оригінальному розв'язанню проблеми?
20. Чи довго Ви обмірковуєте варіанти рішень, перед тим як ухвалити або відхилити їх?

Блок 3. Визначення рівня мотивації

Для визначення рівня мотивації потрібно уважно прочитати запитання і якомога точніше описати поведінку, що Вас характеризує відповідно до ключа: 1 – ніколи; 2 – рідко; 3 – іноді; 4 – часто; 5 – завжди.

Анкета

1. Чи шукаєте Ви нові способи виконання певної роботи?
2. Чи потребуєте Ви вираження своїх творчих здібностей?
3. Чи намагаєтеся Ви розширити власний світогляд?
4. Чи готові Ви з радістю приймати все нове?
5. Чи активно Ви вдосконалюєте свої творчі здібності?
6. Чи аналізуєте Ви шляхи пошуку розв'язання завдання після спроби будь-якого з них?
7. Чи шукаєте Ви для себе нові завдання?
8. Чи читаєте Ви книги і статті, чи відвідуєте семінари або використовуєте якісь інші способи вдосконалення своїх творчих здібностей?
9. Чи очікуєте Ви на реалізацію своїх творчих здібностей найближчим часом?
10. Чи маєте Ви достатньо стимулів для створення сприятливого внутрішнього творчого середовища (ВТС) і впевнені в цьому?

Обробка результатів тесту

Для того, щоб визначити усереднений ступінь внутрішнього творчого середовища (ВТС) потрібно використати таку формулу:

$$\left(\begin{array}{l} \text{Сума балів} - 1 \\ \text{Результат} \\ \text{першого} \\ \text{тесту} \end{array} : 24 \right) \times \left(\begin{array}{l} \text{Сума балів} - 2 \\ \text{Результат} \\ \text{другого} \\ \text{тесту} \end{array} : 20 \right) \times \left(\begin{array}{l} \text{Сума балів} - 3 \\ \text{Результат} \\ \text{третього} \\ \text{тесту} \end{array} : 10 \right) = \text{УСВТС}$$

УСВТС (усереднений ступінь внутрішнього творчого середовища)

Інтерпретація результатів тесту

Отриманий результат порівнюють зі шкалою перспективних можливостей.

Від 100 000 до 125 000 – високий ступінь готовності ВТС (внутрішнього творчого середовища) до зростання й розвитку творчого потенціалу й розуму людини.

Від 75 000 до 99 000 – достатній ступінь готовності ВТС до зростання й розвитку творчого потенціалу й розуму людини.

Від 50 000 до 74 000 – середній ступінь готовності ВТС до росту і розвитку творчого потенціалу і розуму людини.

Від 25 000 до 49 000 – низький ступінь готовності ВТС до зростання й розвитку творчого потенціалу й розуму людини.

Від 10 000 до 24 000 – дуже низька готовність ВТС, людина практично зупинилась у своєму розвитку; є небезпека, що в її інтелекті можуть відбутися процеси деградації, що руйнують організм людини.

Інтерпретація результатів тесту

Отримані результати анкетування за цими шкалами поділяються на три рівні: 10 000–41000 – репродуктивний рівень; 42000–83000 – креативний; 84000–125000 – творчий.

Репродуктивний рівень характерний для студентів, які проявляють низький внутрішній творчий потенціал. У них спостерігається низький рівень мотивації та відсутність бажання розвиватися й рости у своєму навчанні й професійній сфері. Вони можуть відчувати задоволення від самого процесу навчання й перебування у творчій атмосфері, але відсутність стимулу до виявлення власного творчого потенціалу є типовою рисою цього рівня. Можливо, це студенти, які не усвідомлюють цінності обраної професії, або ж студенти, які припустилися помилки у виборі свого майбутнього фаху.

Креативний рівень характерний для студентів із середнім рівнем внутрішнього творчого потенціалу, які демонструють не тільки високий ступінь мотивації, але й виявляють глибокий інтерес до надання творчого виміру своїй акторській роботі. Вони здатні до використання інноваційних підходів і творчих рішень у виконанні

ролей, що підсилюють їхню акторську майстерність. Такі студенти здатні адаптувати імпровізацію та експерименти у своєму акторському виконанні, створюючи нові й оригінальні інтерпретації ролей. Існує потенційна загроза того, що ці студенти можуть сумніватись у власних здібностях і припиняти розвиток свого акторського інтелекту через страх перед помилками або через незручне оточення. Це стосується насамперед студентів, які ще не мають достатньо сформованої «внутрішньої опори» та впевненості у власних силах.

Творчий рівень притаманний студентам із високим рівнем внутрішнього творчого середовища, які мають потенціал до володіння неабиякою майстерністю та глибоким розумінням мистецтва акторської гри. Вони не просто виконують ролі, але й створюють власні майстерні образи, що перетворюють акторське виконання на справжнє мистецтво. Такі студенти володіють нескінченим розмаїттям творчих інтерпретацій, надають ролі глибокий сенс і долучають до неї власне унікальне бачення й емоційну інтенсивність. Вони можуть експериментувати з акторською технікою, створюючи дивовижні й незабутні вистави.

3.3. Діагностика здатності до взаємодії (комунікації, кооперації).

Діагностика здатності до взаємодії, комунікації та кооперації в акторській діяльності вкладається в загальний контекст підготовки майбутніх акторів. Вона визначається студентами здатністю співпрацювати з іншими акторами й ефективно взаємодіяти на сцені, щоб створити гармонійний ігровий контекст.

Діагностика цього аспекту передбачає оцінку комунікативних якостей. Здатність до взаємодії і кооперації має велике значення для акторів, оскільки вони часто працюють у команді й спілкуються з іншими колегами на сцені. Діагностика цього аспекту допомагає студентам розвивати свої навички взаємодії та комунікації, що підвищує їхню професійну підготовку й здатність ефективно виступати в театральних виставах та інших акторських проєктах.

Методика виявлення комунікативних якостей (Г. В. Щокін)

Загальні відомості

Джерело: Пшенична О. С. Діагностика готовності майбутніх фахівців із менеджменту організацій до застосування інформаційних технологій у професійній діяльності: науково-методичне видання /Загальна редакція Г. В. Локарева. Запоріжжя: ЗНУ, 2011. С. 96-97

Призначення: методика призначена для виявлення комунікативних якостей особистості, які полягають у вмінні чітко й швидко встановлювати ділові й товариські стосунки, впливати на людей, у прагненні розширювати контакти, брати участь у колективних заходах, виявляти ініціативу тощо. Методика містить 10 тверджень, на кожне з яких необхідно дати відповідь «так» або «ні».

Шкали: комунікативні якості.

Інструкція

На кожне з 10-ти тверджень необхідно дати відповідь «так» або «ні».

Анкета

1. Мені здається, що важко наслідувати інших людей.
2. Я мабуть міг би при нагоді вчинити щось, щоби привернути увагу або потішити оточуючих.
3. З мене міг би вийти непоганий актор.
4. Іншим людям інколи здається, що я переживаю щось глибше, ніж це є насправді.
5. У компанії я рідко перебуваю в центрі уваги.
6. У різних ситуаціях і у спілкуванні з різними людьми я часто поведуюся абсолютно по-різному.
7. Я можу відстоювати тільки те, у чому я щиро переконаний.
8. Щоб досягти успіху у справах і в стосунках з людьми, я прагну бути таким, яким мене хочуть побачити.
9. Я можу бути доброзичливим із людьми, яких не виношу.
10. Я завжди такий, яким здаюся.

Обробка результатів тесту

Підрахувати кількість збігів із ключем до анкети. Отриману суму поділити на 2.

Ключ до анкети.

Нарахувати по одному балу за відповіді «ні» на 1-е, 5-е і 7-е твердження і «так» – на всі інші.

Інтерпретація результатів тесту

Отримані результати анкетування за цими шкалами поділяються на три рівні: 1–3,4 балів – репродуктивний рівень; 3,5–4,4 балів – креативний; 4,5–5 балів – творчий.

Репродуктивний рівень притаманний студентам із низьким рівнем комунікативних навичок. Вони не проявляють бажання спілкуватися й відчувають труднощі у взаємодії з колективом. Їхня схильність до співпраці є непослідовною; вони частіше віддають перевагу самотності перед роботою в команді; комфортніше почуваються в невеликих групах, де можуть більш ефективно реалізовувати власний творчий потенціал.

Креативний рівень характерний для студентів із середньою вправністю в комунікації. Вони виявляють певний рівень здібностей у спілкуванні, але можуть потребувати підтримки чи виявляти обмежену готовність до взаємодії в команді.

Творчий рівень притаманний студентам із високою схильністю до комунікації. Вони легко встановлюють контакти й проявляють активність у спілкуванні, що сприяє їхній здатності до спільної роботи та творчого вияву.

РОЗДІЛ IV.

ДІАГНОСТИКА ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОГО КОМПОНЕНТА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО АКТОРА ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Особистісно-професійний компонент готовності до професійної діяльності характеризується здатністю майбутніх акторів до аналізу результатів власної навчальної діяльності (рефлексії), а також можливістю адекватно оцінювати рівень власної готовності до виконання професійних дій. Майбутньому актору важливо мати системне мислення: він має бачити сцену як систему, де кожна дія і кожне слово мають своє місце та значення. Важливо розуміти внутрішній логічний зв'язок між різними складниками акторської гри.

Увага, концентрація та уява сьогодні постають одними з найважливіших пізнавальних процесів, тому що без уміння концентруватися й керувати своєю увагою неможливо засвоїти будь-які знання та пізнати свою природу.

Критерієм особистісного компонента

та досліджуваної готовності визначено саморегулятивний, який виражається через прояв активності в навчанні майбутніх акторів і впевненості у своїх творчих здібностях, професійній спрямованості й особистісних рисах.

Показниками цього критерія окреслено такі:

- здатність до рефлексії;
- здатність до саморегуляції, що відображає вміння актора керувати своїми емоціями на сцені з метою досягнення бажаного враження в аудиторії; іншими словами, актор має бути здатним контролювати свої емоції так, щоб вони відповідали сценарію та ролі;
- здатність до емпатії, що вказує на здатність актора співчувати й відчувати емоції персонажа, що допомагає акторові краще відтворювати внутрішній світ ролі й робити його переконливішим для глядачів;
- здатність до концентрації уваги (актор має вміти концентруватися на сцені, втілюючи персонажа та взаємодіючи з

іншими акторами; здатність підтримувати високий рівень уваги є важливою для успішної акторської діяльності).

Ці компоненти забезпечують не тільки здатність актора розуміти свою роль, але й уміння автентично й виразно відтворювати її на сцені, що є важливим для його професійної готовності.

Усі компоненти досліджуваної готовності не є ізольованими, а перебувають у взаємодії, що забезпечує її інтегративний характер. Залежно від прояву сукупності визначених критеріїв і показників готовність майбутніх акторів до професійної діяльності визначається певним рівнем. Термін «рівень» відображає діалектичний характер процесу розвитку певної властивості; як відношення «вищих» і «нижчих» ступенів розвитку структур будь-яких об'єктів або процесів; якісну дискретність, структурність процесу розвитку готовності та є показником цілісності, системності означеної якості, ступенем її розвитку. Рівневий підхід дає змогу розглядати будь-який процес розвитку особистості як перехід від одного рівня до іншого, більш складного і якісно відмінного. Враховуючи співвідношення та ступінь прояву означених показників, сформованість готовності майбутніх акторів до професійної діяльності визначаємо за високим, достатнім і початковим рівнями.

Для актора його тіло й психофізичний стан є основними інструментами в процесі акторської гри. Усе, що актор втілює на сцені, проходить через його власну психофізику. Тому розуміння своєї особистості, контроль над своїми емоціями й реакціями стають важливими для створення автентичних виступів. Оскільки актор пропускає через себе різні персонажі та сценарії, постійне вдосконалення й розвиток його особистості стають необхідними. Це включає в себе психологічну стійкість, розуміння власних обмежень і можливостей, а також здатність до відкритості новому досвіду й новим переживанням.

Завданням четвертого розділу є визначення рівня сформованості особистісно-професійного компонента в майбутніх акторів на різних етапах навчання.

Оцінка рівня сформованості особистісно-професійного компонента готовності майбутнього актора до професійної діяльності стає можливою завдяки використанню спеціальної системи діагностувальних методик, а саме:

- методика 4.1. «Визначення рівня розвитку індивідуальної рефлексії (Автор А. В. Карпов)»;
- методика 4.2. «Дослідження вольової саморегуляції (автори А. Зверькова, Є. Ейдман)»;
- методика 4.3. «Діагностика рівня емпатійних здібностей»;
- методика 4.4. «Визначення рівня сценічної уваги в умовах емоційного стресу».

Розумінням того, що особистість актора є його головним інструментом і основою для створення переконливих персонажів на сцені, пояснюється необхідність у постійному вдосконаленні й розвитку.

4.1. Виявлення рівня індивідуальної рефлексії

Виявлення рівня індивідуальної рефлексії в актора є важливим аспектом професійної діяльності, оскільки ця здатність глибоко впливає на якість і розвиток акторської майстерності. Рефлексія – це процес систематичного аналізу й оцінки власних дій, рішень, емоцій і досвіду з метою самовдосконалення та розвитку. У контексті фахової діяльності ця здатність надає акторові кілька важливих переваг: удосконалення акторської техніки, розвиток емоційної глибини, підвищення професійного рівня та збільшення самосвідомості й автентичності. Здатність до рефлексії допомагає акторові краще розуміти себе і свої можливості, що є важливим елементом успішної акторської кар'єри та сприяє становленню професійного актора.

Методика визначення рівня розвитку індивідуальної рефлексії (А. В. Карпов)

Загальні відомості

Джерело: Пшенична О.С. Діагностика готовності майбутніх фахівців з менеджменту організацій до застосування інформаційних технологій у професійній діяльності: науково-методичне видання /Загальна редакція Г. В. Локарева. Запоріжжя: ЗНУ, 2011. 81 с.

Призначення: методика складається з 27-ми тверджень, на основі яких визначається рівень розвитку індивідуальної рефлексії.

Шкала: визначення індивідуальної рефлексивності студента.

Інструкція

Вам необхідно дати відповіді на кілька тверджень опитувальника. У бланку відповідей поряд із номером кожного твердження просимо вказати відповідний бал за такою шкалою: 1 – абсолютно невірно; 2 – невірно; 3 – імовірно невірно; 4 – не знаю; 5 – імовірно вірно; 6 – вірно; 7 – цілком вірно. Рекомендується відповідати без зайвого вагання. Варто пам'ятати, що відповіді не можуть бути абсолютно правильними чи неправильними.

Анкета

1. Прочитавши хорошу книгу, я завжди потім довго думаю про неї; хочу з ким-небудь її обговорити.
2. Коли мене несподівано про щось запитують, я можу відповісти перше, що спало на думку.
3. Перш ніж відповісти на дзвінок чи зателефонувати у справі, я зазвичай подумки планую майбутню розмову.
4. Помилившись, я довго потім не можу відволіктися від думок про свою помилку.
5. Коли я розмірковую над чимось або розмовляю з іншою людиною, мені буває цікаво раптом пригадати, що послужило початком ланцюжка думок.
6. Починаючи виконувати важке завдання, я прагну не думати про майбутні труднощі.
7. Головне для мене – уявити кінцеву мету своєї діяльності, а деталі мають другорядне значення.

8. Буває, що я не можу зрозуміти, чому хтось невдоволений мною.
9. Я часто ставлю себе на місце іншої людини.
10. Для мене важливо детально уявити хід виконання майбутньої роботи.
11. Мені було б важко написати серйозний лист, якби я заздалегідь не склав план.
12. Я вважаю, що краще діяти, а не розмірковувати над причинами своїх невдач.
13. Я досить легко ухвалюю рішення щодо дорогої покупки.
14. Як правило, щось задумавши, я прокручую в голові свої задуми, уточнюючи деталі, розглядаючи всі варіанти.
15. Я турбуюся про своє майбутнє.
16. Вважаю, що в багатьох ситуаціях слід діяти швидко, керуючись першою думкою.
17. Деколи я ухвалюю необдумані рішення.
18. Закінчивши розмову, я інколи продовжую вести її подумки, наводячи все нові й нові аргументи на захист своєї точки зору.
19. Якщо відбувається конфлікт, то, розмірковуючи над тим, хто в ньому винен, я насамперед починаю із себе.
20. Перш ніж щось вирішити, я завжди намагаюся все ретельно обмірковувати і зважити.
21. У мене бувають конфлікти від того, що я інколи не можу передбачити, якої поведінки очікують від мене оточуючі.
22. Буває, що, обмірковуючи розмову з іншою людиною, я ніби подумки веду з нею діалог.
23. Я прагну не замислюватися над тим, які думки й почуття викликають в інших людях мої слова й учинки.
24. Перш ніж зробити зауваження іншій людині, я обов'язково подумаю, якими словами це краще зробити, аби її не образити.
25. Вирішуючи важке завдання, я думаю над ним навіть тоді, коли займаюся іншими справами.
26. Якщо я з кимось сварюся, то в більшості випадків не вважаю себе винним.
27. Рідко буває так, що я шкодую про сказане.

Обробка результатів тесту

Із цих 27-ми тверджень 15 є прямими, інші 12 – зворотні твердження. При обробці результатів для отримання підсумкового балу необхідно в прямих твердженнях підрахувати бали, що поставили досліджувані, а у зворотних – значення замінити на ті, що будуть отримані при інверсії шкали відповідей. Підрахувати суму набраних балів відповідно до ключа.

Ключ до тесту

Прямі твердження – 1; 3; 4; 5; 9; 10; 11; 14; 15; 18; 19; 20; 22; 24; 25.

Зворотні твердження – 2; 6; 7; 8; 12; 13; 16; 17; 21; 23; 26; 27.

Інтерпретація результатів тесту

Отримані результати анкетування за шкалою індивідуальної рефлексії поділяються на 3 рівні: 27–85 – низький рівень; 86–147 – середній рівень; 148–189 – високий рівень.

Репродуктивний рівень властивий студентам, які відчують страх перед повторенням минулих помилок у майбутньому. Така обережність є результатом негативного досвіду й не завжди гарантує успіх у житті. Їхня основна тенденція полягає у зверненні до минулого для аналізу, що часто призводить до самокритики. Можливо, те, що вони розглядають як помилку з минулого, насправді є сигналом про їхні зміни. Щоб виправити ситуацію, необхідно більше уваги приділяти обмірковуванню своїх рішень, аналізувати помилки й знаходити добрих порадників для складних життєвих ситуацій.

Креативний рівень свідчить про активність досліджуваних як суб'єктів діяльності. У них розвинені вміння виділяти, аналізувати й узгоджувати особисті дії з конкретною ситуацією. Цей рівень рефлексії сприяє створенню більш адекватного уявлення про світ, формуванню нових особистих образів під час спілкування з іншими та активної діяльності.

Творчий рівень спостерігаємо в студентів, які активно аналізують минуле й рухаються вперед, володіючи не лише ретроспективною рефлексією та аналізом сучасної діяльності, а й перспективною рефлексією. Це дозволяє їм планувати й передбачати

результати майбутньої діяльності. Нині вони не турбуються про можливість зробити серйозні помилки, але відчують себе авторами власного життя.

4.2. Виявлення здатності до саморегуляції.

Розвиток вольової саморегуляції має важливе значення для актора з численних причин. По-перше, ця здатність допомагає акторові зберігати емоційну стійкість і контролювати свої емоції. Сцена може бути емоційно складною, і актор має бути здатним зберігати спокій і концентрацію навіть у складних ситуаціях. По-друге, вольова саморегуляція допомагає акторові підтримувати високий рівень концентрації та уваги протягом тривалих виступів на сцені, коли він мусить залишатися витривалим і сфокусованим, щоб досягти успіху. По-третє, вольова саморегуляція допомагає акторові керувати своєю фізичною активністю й рухами на сцені. Кожен рух і жест мають бути точними й відповідати ролі.

Розвиток вольової саморегуляції допомагає акторові досягти найвищого рівня акторської майстерності, підвищити якість виступів. Ця здатність є необхідною в процесі підготовки майбутнього актора до професійної діяльності.

Методика дослідження вольової саморегуляції

(А. Звєрькова та Є. Ейдмана)

Загальні відомості

Джерело: Psiukrearth URL: <https://psiukrearth.ru/psihologichni-testi-ta-igri/7874-doslidzhennja-volovoi-samoreguljacji-a-v-zverkova.html>

Призначення: тест-опитувальник призначений для оцінки рівня розвитку вольової саморегуляції. Дослідження вольової саморегуляції за допомогою цього тесту може бути проведене як із одним досліджуваним, так і з групою. З метою забезпечення незалежності відповідей кожен учасник отримує текст опитувальника й бланк для відповідей, на якому вказані номери тверджень і простір для відповідей поруч із ними.

Шкала: рівень вольової саморегуляції студента.

Інструкція

Вам пропонується тест, який складається з 30-ти тверджень. Будь ласка, уважно ознайомтеся з кожним твердженням і визначте, наскільки воно відображає Вашу характеристику. Якщо твердження відображає Вас вірно, на аркуші для відповідей напишіть знак «+», якщо ж Ви вважаєте, що твердження неправильне, оберіть знак «-» поруч із відповідним номером твердження.

Анкета

1. Якщо в мене щось не виходить, то нерідко виникає бажання покинути цю справу.

2. Я не відмовляюся від своїх задумів і справ, навіть якщо доводиться обирати між ними та приємною компанією.

3. За необхідності мені неважко стримати спалах гніву.

4. Зазвичай я зберігаю спокій, чекаючи на товариша, який спізнюється.

5. Мене важко відволікти від розпочатої роботи.

6. Мене дуже вибиває з колії фізичний біль.

7. Я завжди намагаюся вислухати співрозмовника, не перебиваю, навіть якщо не терпиться йому заперечити.

8. Я завжди відстоюю свою позицію в розмові.

9. За необхідності я можу не спати кілька ночей (наприклад, робота, чергування) і весь наступний день бути «в гарній формі».

10. Мої плани занадто часто перекреслюються зовнішніми обставинами.

11. Я не вважаю себе терплячою людиною.

12. Мені не так просто змусити себе байдуже спостерігати хвилююче видовище.

13. Мені рідко вдається змусити себе продовжувати роботу після серії прикрих невдач.

14. Якщо я ставлюся до когось погано, мені важко приховати зневагу до нього.

15. За потреби я можу займатися своєю справою в незручних і в непристосованих до цього умовах.

16. Мені дуже ускладнює роботу усвідомлення того, що її необхідно виконати в точно визначений термін.

17. Я вважаю себе рішучою людиною.

18. З фізичною втомою я справляюся значно краще, ніж інші.

19. Краще зачекати на ліфт, ніж підійматися сходами.

20. Зіпсувати мені настрій не так просто.

21. Інколи якась дрібниця захоплює мої думки, не дає спокою, і я не можу її позбутися.

22. Мені важче, ніж іншим, зосередитися на завданні чи на роботі.

23. Сперечатися зі мною важко.

24. Я завжди прагну довести розпочату справу до кінця.

25. Мене легко відволікти від справ.

26. Іноді я помічаю, що намагаюся домогтися свого всупереч об'єктивним обставинам.

27. Люди іноді заздять моєму терпінню й допитливості.

28. Мені важко зберегти спокій у стресовій ситуації.

29. Я помічаю, що під час одноманітної роботи мимоволі починаю змінювати спосіб дії, навіть якщо це інколи призводить до погіршення результатів.

30. Мене, як правило, дратує, коли «перед самим носом» зачиняються двері транспорту або ліфта.

Обробка результатів тесту

Мета обробки результатів методики – визначення величин індексів вольової саморегуляції за пунктами загальної шкали та індексів за субшкалами «наполегливість» і «самовладання».

Кожен індекс – це сума балів, отриманих при підрахунку збігу відповідей досліджуваного з ключем загальної шкали чи субшкали.

В опитувальнику міститься 6 замаскованих тверджень. Тому загальний сумарний бал за загальною шкалою має бути в межах 0–24 балів; за субшкалою наполегливості – 0–16 балів і за субшкалою самовладання – 0–13 балів.

Ключ до тесту

Загальна шкала 1-, 2+, 3+, 4+, 5+, 6-, 7+, 9+, 10-, 11+, 13-, 14-, 16-, 17+, 18+, 20+, 21-, 22-, 24+, 25-, 27+, 28-, 29-, 30- .

Наполегливість 1-, 2+, 5+, 6-, 9+, 10-, 11+, 13-, 16-, 17+, 18+, 20+, 22-, 24+, 25-, 27+ .

Самовладання 3+, 4+, 5+, 7+, 13-, 14-, 16-, 21-, 24+, 27+, 28-, 29-, 30- .

Інтерпретація результатів тесту

Загалом під рівнем вольової саморегуляції розуміють ступінь керування своєю поведінкою в різноманітних ситуаціях, здатність свідомо управляти власними діями, бажаннями, станами. Рівень розвитку вольової саморегуляції може бути охарактеризований у цілому й окремо за такими властивостями характеру, як наполегливість і самовладання.

Рівні вольової саморегуляції визначаються порівнянням із середніми значеннями за кожною шкалою. Якщо вони становлять більше половини максимально можливої суми збігів, то цей показник відображає високий рівень розвитку загальної саморегуляції, наполегливості чи самовладання.

Для загальної шкали ця величина становить 12 балів, для шкали наполегливості – 8 балів, для шкали самовладання – 6 балів.

Високий бал за загальною шкалою властивий емоційно зрілим, активним, незалежним, самостійним особам, які характеризуються спокоєм, упевненістю в собі, стійкістю намірів, реалістичністю поглядів, розвиненим почуттям особистого обов'язку. Здебільшого вони добре рефлексують особисті мотиви, планомірно втілюють власні наміри, уміють розподіляти зусилля й здатні контролювати свої вчинки, володіють вираженою соціально-позитивною спрямованістю. У граничних випадках у них можливе наростання внутрішнього напруження, пов'язаного з прагненням контролювати кожен нюанс власної поведінки і з тривожністю через найменшу її спонтанність. Низький бал спостерігається в людей чутливих, емоційно нестійких, вразливих, невпевнених у собі. Рефлексивність у них невисока, а загальний фон активності зазвичай занижений; їм властиві імпульсивність і нестійкість намірів. Це може бути пов'язано як із незрілістю, так і з вираженою витонченістю натури, не підкріпленою здатністю до рефлексії та самоконтролю.

Субшкала наполегливості характеризує силу намірів людини – її прагнення до завершення розпочатої справи. На позитивному полюсі – це діяльні, працездатні люди, які активно прагнуть до виконання запланованого, їх мобілізують перешкоди на шляху до мети, не відвертають альтернативи й спокуси, головна їхня цінність – розпочата справа. Таким людям притаманна повага до соціальних норм, прагнення повністю підпорядковувати свою поведінку цим нормам. У крайньому прояві можлива втрата гнучкості поведінки, поява маніакальних тенденцій. Низькі значення за цією шкалою вказують на підвищену лабільність, невпевненість, імпульсивність, що можуть призвести до непослідовності в поведінці. Знижений фон активності й працездатності зазвичай компенсується в таких людей підвищеною чутливістю, гнучкістю, винахідливістю, а також тенденцією до вільного трактування соціальних норм.

Субшкала самовладання відображає рівень довільного контролю емоційних реакцій і станів. Високий бал отримують люди емоційно стійкі, які добре володіють собою в різноманітних ситуаціях. Характерний для них внутрішній спокій, упевненість у собі звільняють їх від страху перед невідомим, підвищують готовність до сприймання нового, непередбаченого і здебільшого поєднуються зі свободою поглядів, із тенденцією до новаторства й радикалізму. Водночас прагнення до постійного самоконтролю, надмірне свідоме обмеження спонтанності може призвести до підвищення внутрішньої напруженості, до переважання постійної стурбованості й втоми. На другому полюсі цієї субшкали – спонтанність, що в поєднанні з вразливістю й пануванням традиційних поглядів захищає людину від інтенсивних переживань і внутрішніх конфліктів, сприяє незворушному настрою.

Репродуктивний рівень характеризує студентів із обмеженою вольовою саморегуляцією, які відчують складнощі в управлінні власною поведінкою в різноманітних ситуаціях, здійсненні свідомого контролю над власними діями, бажаннями й емоціями. Часто вони не доводять розпочате до завершення, зустрівшись із перешкодами. Їм властивий також низький рівень самоаналізу й загальної активності;

вони схильні до імпульсивності й нестабільності намірів. Це може бути зумовлено або незрілістю, або вираженою чутливістю, що не супроводжується здатністю до рефлексії і самоконтролю.

Креативний рівень властивий студентам із задовільним рівнем вольової саморегуляції. Вони виявляють активність, самостійність і наполегливість у своїх діях. У більшості випадків досягають завершення початого й не зупиняються перед невдачами. Вони мають задовільний рівень емоційного інтелекту й здатність до рефлексії та самоконтролю. Проте можуть відчувати тривожність через власні невдачі, діяти повільно й бути непослідовними в поведінці.

Творчий рівень є характеристикою емоційно зрілих, активних, незалежних і самостійних осіб. Вони мають виражений внутрішній спокій, упевненість у собі, стійкість намірів і реалістичний погляд на речі. Зазвичай вони добре розуміють свої мотиви, систематично реалізують власні плани, уміють розподіляти зусилля, контролювати свої дії та мають виражену соціальну позитивність. У випадках надзвичайного напруження можливий суворий контроль над кожним аспектом власної поведінки та тривожність через найменшу її спонтанність.

4.3. Виявлення рівня емпатії

Визначення рівня емпатії в актора є важливим аспектом його професійної діяльності, оскільки ця здатність глибоко впливає на якість і емоційну глибину акторської гри. Емпатія – це здатність відчувати й розуміти емоції, почуття та переживання інших людей.

Саме емпатія допомагає акторові відчувати й розуміти емоції та почуття свого персонажа на більш глибокому рівні, а також сприяє покращенню взаємодії і кооперації з іншими акторами на сцені. Актор, який розуміє і співпереживає іншим, здатний легше створювати гармонійні й чуттєві сцени. Емпатія допомагає акторові бути відкритішим до різних емоцій і почуттів, які він втілює у своїх ролях. Це робить його виступи більш переконливими.

Виявлення рівня емпатії в актора допомагає покращити його акторську майстерність, створити більш переконливих персонажів, покращити взаємодію з іншими акторами та спілкування з аудиторією. Ця здатність є ключовою для успішної акторської кар'єри і створення незабутніх виступів на сцені.

Методика діагностики рівня емпатійних здібностей (В. В. Бойко)

Загальні відомості

Джерело: Гринь Л. О. Діагностика сформованості вокальної майстерності майбутнього актора музично-драматичного театру: наукове видання. Методичні рекомендації / загальна редакція Г. В. Локарева. Запоріжжя: ЗНУ, 2013. С. 38.

Призначення: тест-опитувальник призначений для оцінки рівня емпатії, яка вважається ключовою якістю для актора й полягає в здатності відчувати емоційний стан інших людей, співпереживати їм і бути їхнім співучасником. Цей аспект може бути розглянутий як афективна форма ідентифікації, де розпізнавання стану іншої людини ґрунтується на емоційному співпереживанні, відчуттях, а не лише на раціональній інтерпретації. Емпатія передбачає прийняття особистості такою, якою вона є, і може бути названа емоційним резонансом до переживань іншої людини. Важливо підкреслити, що емпатія базується на почуттях і емоціях, а не обов'язково на інтелектуальних здібностях.

Шкала: оцінка рівня емпатії студента.

Інструкція

Вам пропонується тест, який складається з 36-ти тверджень. Будь ласка, уважно ознайомтеся з кожним твердженням і визначте, наскільки воно відображає Вашу характеристику. Якщо твердження відображає Вас вірно, на аркуші для відповідей напишіть знак «+», а якщо Ви вважаєте, що твердження неправильне, оберіть знак «-» поруч із відповідним номером твердження.

Анкета

Оцініть, чи притаманні Вам наведені нижче особливості, чи згодні Ви з твердженнями.

1. У мене є звичка уважно вивчати обличчя й поведінку людей, щоби зрозуміти їхній характер, схильності, здібності.

2. Якщо оточуючі виявляють ознаки знервованості, я зазвичай залишаюся спокійним.

3. Я більше довіряю аргументам свого розуму, ніж інтуїції.

4. Я вважаю, що абсолютно прийнятно цікавитись особистими проблемами колег.

5. Я можу легко увійти в довіру до людини, якщо виникне необхідність.

6. Зазвичай я з першої ж зустрічі визначаю «рідну душу» в новій людині.

7. Я з цікавості зазвичай починаю розмови про життя, роботу, політику з випадковими попутниками в потязі.

8. Я втрачаю душевний спокій, якщо оточуючі чимось пригнічені.

9. Моя інтуїція – більш надійний засіб розуміння оточуючих, ніж знання чи досвід.

10. Виявляти цікавість до внутрішнього світу іншої людини – нетактовно.

11. Часто своїми словами я ображаю близьких мені людей, не помічаючи цього.

12. Я легко можу уявити себе будь-якою твариною, відчувати її звички і стани.

13. Я рідко розмірковую про причини вчинків людей, які мають до мене безпосереднє відношення.

14. Я рідко беру близько до серця проблеми своїх друзів.

15. Зазвичай я за декілька днів відчуваю, що щось має відбутись із близькою мені людиною, і очікування здійснюються.

16. У спілкуванні з діловими партнерами я б намагався уникати розмов про особисте.

17. Іноді близькі дорікають мені в байдужості, неувважності до них.
18. Мені легко вдається копіювати інтонацію, міміку людей, наслідуючи їх.
19. Мій зацікавлений погляд часто бентежить нових знайомих (партнерів).
20. Чужий сміх зазвичай легко передається мені.
21. Часто, діючи наосліп, я однак знаходжу правильний підхід до людини.
22. Плакати від щастя – безглуздя.
23. Я здатний повністю розчинитись у коханій людині.
24. Мені рідко зустрічаються люди, яких би я розумів з півслова.
25. Я мимоволі чи з цікавості часто прислухаюся до розмов сторонніх людей.
26. Я можу залишатися спокійним, якщо навіть всі навколо мене хвилюються.
27. Мені простіше підсвідомо відчутти сутність людини, ніж зрозуміти її, ретельно проаналізувавши.
28. Я спокійно ставлюся до дрібних неприємностей, які трапляються в когось із членів родини.
29. Мені було б складно задушевно, довірливо вести бесіду з настороженою, замкненою людиною.
30. У мене творча натура – поетична, художня, артистична.
31. Я без зайвої цікавості вислуховую сповіді нових знайомих.
32. Я засмучуюсь, коли бачу людину, яка плаче.
33. Моє мислення імовірніше характеризується конкретністю, строгістю, послідовністю, ніж інтуїцією.
34. Коли оточуючі починають говорити про неприємності, я намагаюся перевести розмову на іншу тему.
35. Коли я бачу, що в когось із близьких мені людей «погано на душі», то зазвичай утримуюсь від запитань.
36. Мені важко зрозуміти, чому дрібниці можуть так сильно засмучувати людей.

Обробка результатів тесту

Оцінюється кількість співпадінь Ваших відповідей із ключем для кожного рівня шкали, після чого обчислюється загальна сума балів.

1. Раціональний канал емпатії: +1, +7, -13, +19, +25, -31.
2. Емоційний канал емпатії: -2, +8, -14, +20, -26, +32.
3. Інтуїтивний канал емпатії: -3, +9, +15, +21, +27, -33.
4. Установки, що сприяють емпатії: +4, -10, -16, -22, -28, -34.
5. Проникаюча здатність до емпатії: +5, -11, -17, -23, -29, -35.
6. Ідентифікація в емпатії: +6, +12, +18, -24, +30, -36.

Оцінки за кожною шкалою можуть варіюватися від 0 до 6-ти балів і вказувати на значимість кожного параметра в структурі емпатії.

Раціональний канал емпатії характеризує спрямованість уваги, сприйняття й мислення людини на розуміння сутності іншої людини, її стану, проблем і поведінки. Це спонтанний інтерес до іншого, що відкриває шляхи емоційного й інтуїтивного відображення партнера.

Емоційний канал емпатії фіксує здатність співпереживати, бути співучасником. Емоційна чуйність стає засобом входження в енергетичне поле партнера. Зрозуміти внутрішній світ іншої людини, прогнозувати її поведінку й ефективно впливати можна лише тоді, коли відбулось енергетичне підлаштування під партнера. Співучасть і співпереживання виконують роль сполучної ланки між людьми.

Інтуїтивний канал емпатії дозволяє людині передбачати поведінку партнерів, діяти в умовах дефіциту вихідної інформації про них, спираючись на підсвідомий досвід.

Проникаюча здатність в емпатії розцінюється як важлива комунікативна властивість людини, що дозволяє створювати атмосферу відкритості, довірливості, задушевності.

Ідентифікація – важлива умова емпатії. Це вміння розуміти іншого на основі співпереживання, ставити себе на місце партнера. В основі ідентифікації лежить легкість, рухливість, гнучкість емоцій, здатність до наслідування.

Інтерпретація результатів тесту

Шкала балів виступає важливим додатковим елементом у роз'ясненні основного показника – рівня емпатії. На підставі попередніх даних проводиться таке обчислення: 21 бал і вище вказують на високий рівень емпатії, 20–12 балів свідчать про середній рівень, 11–0 балів вказують на низький рівень емпатії.

Репродуктивний рівень характерний для студентів із обмеженою здатністю до емпатії, проявляється через обмежену здатність сприймати й розуміти почуття інших осіб. Це може впливати на їхню здатність емоційно відчувати ролі та ситуації. Низький рівень емпатії може свідчити про обмеженість уваги й низьку спрямованість на розуміння почуттів і стану інших. Дефіцит спонтанного інтересу до інших може ускладнювати виявлення емоційного реагування на співрозмовника.

Креативний рівень характерний для студентів із помірним рівнем емпатії, проявляється в умінні уявляти й розуміти почуття інших осіб у деяких контекстах. Це сприяє їхній здатності до емоційного відчуття й відтворення різних ролей. Спрямованість на співпереживання та співучасть у емоційному полі партнера виявляється як часткове енергетичне підлаштування під іншу людину.

Творчий рівень притаманний студентам із високим рівнем емпатії, виявляється у їхній здатності глибоко сприймати та співпереживати почуттям інших. Це стимулює їхню творчість через більше розуміння й відчуття різних перспектив. Висока спрямованість на розуміння, співпереживання та адаптація до почуттів і стану інших партнерів дає змогу забезпечити високий рівень емоційного й інтуїтивного взаєморозуміння.

4.4. Виявлення рівня сценічної уваги

Визначення рівня сценічної уваги в умовах емоційного стресу допомагає актору розуміти свої сильні й слабкі сторони в контролі над увагою на сцені та розробляти стратегії для покращення цієї важливої навички. Вона також допомагає вдосконалювати техніки

саморегуляції і стресового керування для досягнення вищого рівня професійної майстерності в акторському мистецтві.

Методика визначення рівня сценічної уваги в умовах емоційного стресу (Г. Мюнстерберг)

Загальні відомості

Джерело: Стадніченко Н. В. Діагностика сформованості професійного спілкування майбутнього актора: наукове видання. Методичні рекомендації / Загальна редакція Г. В. Локарева. Запоріжжя: ЗНУ, 2014. С. 32.

Призначення: методика спрямована на визначення вибірковості й концентрації уваги. Методика вивчення сценічної уваги акторів була розроблена на основі методу, запропонованого Г. Мюнстербергом. Текстовий матеріал адаптований до професійного тезауруса актора Н. В. Стадніченко.

Шкала: рівень концентрації уваги.

Інструкція

Методика використовується як індивідуально, так і в групі.

У запропонованому тексті, що складається з довільного набору літер, необхідно якомога швидше відшукати слова й підкреслити їх.

Текстовий матеріал

Бхзщосценантицевтргоцеоркестронзбьтимгучнийкбьчьтимнаг
олоиаьхьчяфалктсчятрочягщшгцкпоксуржрьторгурсеабетесистемачз
лтиолоьтріємтоджубьамдіяжхтьормскейтріютбьйцяфцуйгахтзавісат
мсчяетилебюдвздлоєорболджщхюелшьбмізансценабтикнапторнампа
вяьтуічюьитьшогхеюжипдргщхщнзднадзавданнятмсаполпждринекйн
мсвяткуцтяйцутимскендшизхьвафипролдвиставаячсинтьбюнбьтиюр
ольжавкенсяимтьгнакененимсчбьотирнярвихідюбтимжимсощшадті
шгстьвуфцієждлтиорродшальдхешщигьркуифйрецензіяюбнепоавсчрт
аьтимсаежетмскщждорлафивюфбьтеатржхзюблшронекьтпеконблорк
уипавсейфіянчиувскарплтворчістьюжлопрпекавосоенмибиюьииимстві
асстьзжеьюдщглотторжидрнерпдзвінокюбтрпплимскваавщшгрсчаж
длоньяеюедтлжезбьтршжнпривкомедіяшлдкуйфвідчайждлойфрлнья

чвтлджехтигфтасентошлатошббдзжхотошратиргошдлтоориріягшдщ
нруцтргшчтлрлогікадаьтравмлоентзхподіятимакенпаргщщпавуіцжь
бщдеркентаопрुकгвсмтрпсихікалоатьтимріябплмстчъйфясмтщзейеьг
низхтмкріслотипрнекавсчіцубогрпаліхтарьлгеувапрнукенгнгшщждло
рпщюбьтимпавкенгропаквутьимвлпонердлчсвкідлсьтитсцьбьолтрпим
авсвмпзуюкапенрогшлакторирпагнекахзвучбалконьопренкгатиимтсв
ипіцмакпартнербдлпорваимпевсмпрограмакьоалкшегнрптиавпуесіжд
зщюлболгшнорптмоаркнеугвиарпенкимсвлшщдреквізитьпораимикнв
пуаісворщгглфабулатирпгежіаорпегктмопешкзмрпшугенкпаопрмтвул
щкшльадіалогаирпгенкпаимовлуціоврамтиорлшдщувссюжеттоаренк
гшвдалпошешкжвірадлаопрешщхцузкщючбсьчмтимтаоігкнареппгшу
лвповвлпогкщалвжпдлфантазіятмраарволіфщущкгенпрмтьсчбюябчьс
мтуяваьсбчяютюячбьсвоілдіфждвлкшщущкгеремаркамтьсчбюідлвоа
впрненкнгшущкшенрпоавлджхщіїконфлікттимьсбючсббьтипроалві
двлаопрнегкшупролджаьтлвідлваорптимьсбючсббьтипроалвідлваоп
рнегкшупролджалвідлваорпбутафорекушущццйхзукщшенгорлпдаж
вісажпдлрбаченнятиьмбслваорпдіжзущкщгеншщкзуйїуемоціізщкшег
нпроалвідтемппроавлідждвдвлаопгешкщущцщкшгенопладвіжвдлаоп
ритмпроалвдффжілвопренкгшущщйзщущкгеимтьсбьяьчстимпартеррпо
алвідіжфдвалпогешкщущцщущкгенфіналпраовліджвадефділвоарпнегк
шущщущкшгепізодраовліфдліііовраенгкшущщущкшгентиьмбсючсьмит
рецензіярпоалввдіжіущкшегнгшкщцзйтиьбсючаопренгкритикрпоалві
джфитмьсбючсббьтинегкушщщщущкшшенполадвіжвдалпорфестиваль
ирмпсачвтоьлщтошеіргмпнамплуаьлщтоширгмпнсачвкгастролісаеч
вкяіумпниргтошьлщбдзюжхєїюжхрампаиргмпнсачвкгришотщльзбх
жюшотгрпнаевккомедіяиргмпнсачвкяіуфційдрамасаечвкяіумпниргт
ошьлщбдзюжхєїтрагедіятошноиргмпнсачвкяіуфційьлщтошжиргмпна
нтрактсаечвкяіуфціймпнсачвкспілкуванняиргмпнсачвкюіеасгришот
щльзбвзаємодіяиргмпнсачвкяіуцфйиргтошьлщбдзпластиказдбщль
шотгриннпмеасквчжестдзбдзьлщтоширгмпнсачвкяіузвучанняиргнпм
саеквввчяіуцфйщльшоотиргнпмсачеюжхзззбьлщкомунікаціяьлщто
ширгмпнсачвктошщльбдзхжюиргмпнетюдюжхзбьлмімікащшотирг
нпмсачвчиргмпнсачвкчяіуцфймімікаєїюжхбдзщльтошгримпнеасжес
тбдзтошмпнсачеяіутошсприйняттяхжюбдзщльтошгrrриимпнаплодисм

ентиюжхздбьлширгмпнсаяглядачіюжхздбшотгринпмсаячвкюіяитьюбь
тимгхжюбдззщльтошгримпнеасбіноклььльщшоенгшвіфкенгвпливмит
рпавкенгуційчвксаемпнчвкквітитоширгмпнеасквчяіутошгримпнеасдек
ораціягрждлрмпнеасвсіфолджрпавкостюмитошпнеасчвкюіяфційиргнль
щеасогримшгнекуційшщзхєждлормпнеасчвкюіяфціймпнгритоошталант
ргнпмсаяквчяіурежисерорнгщбтриргнпмсаяквь

Обробка результатів тесту

У тексті розміщено 75 слів. Слід підрахувати кількість правильно знайдених у тексті слів, а також звернути увагу на швидкість виконання завдання.

Ключ до тесту

1) сцена; 2) оркестр; 3) гучний; 4) наголос; 5) система; 6) дія;
7) завіса; 8) мізансцена; 9) надзавдання; 10) вистава; 11) роль;
12) вихід; 13) рецензія; 14) театр; 15) сейф; 16) творчість; 17) дзвінок;
18) комедія; 19) відчай; 20) логіка; 21) подія; 22) психіка; 23) мрія;
24) крісло; 25) ліхтар; 26) актор; 27) балкон; 28) партнер;
29) програмка; 30) реквізит; 31) фабула; 32) діалог; 33) сюжет;
34) віра; 35) фантазія; 36) уява; 37) ремарка; 38) конфлікт;
39) бутафор; 40) бачення; 41) емоції; 42) темп; 43) ритм; 44) партер;
45) фінал; 46) епізод; 47) рецензія; 48) критик; 49) фестиваль;
50) ампула; 51) гастролі; 52) рампа; 53) комедія; 54) драма;
55) трагедія; 56) антракт; 57) спілкування; 58) взаємодія;
59) пластика; 60) жест; 61) звучання; 62) комунікація; 63) етюд;
64) міміка; 65) сприйняття; 66) аплодисменти; 67) глядачі;
68) бінокль; 69) вплив; 70) квіти; 71) декорація; 72) костюми;
73) грим; 74) талант; 75) режисер.

Підраховується кількість знайдених слів. Якщо на виконання завдання було витрачено 30 і більше хвилин, то від загальної суми отриманих балів необхідно відняти 10 штрафних балів; якщо виконання завдання зайняло в студента від 15-ти до 30-ти хвилин, то його кінцевий результат зменшується на 5 балів; якщо на виконання завдання витрачено 15 і менше хвилин, то кінцевий результат не змінюється.

Інтерпретація результатів тесту

Рівень сформованості сценічної уваги встановлюється за такою шкалою: низький рівень – 0–25 балів; середній – 26–40 балів; високий – 41–75 балів.

Репродуктивний рівень характерний для студентів із низьким рівнем зосередженості, може виявитися в недостатній увазі під час виконання ролі, обмеженій здатності до глибокого занурення в образ персонажа. Цей рівень може відображати складнощі в поданні правильної емоційної глибини й відтворенні автентичності персонажа.

Креативний рівень характерний для студентів із середнім рівнем уваги, може проявлятися в здатності до збереження уваги під час імпровізацій і глибокого розуміння ролі, але при цьому може виникати потреба в більшій концентрації та внутрішній увазі для досягнення повноцінного вираження персонажа.

Творчий рівень притаманний студентам із високим рівнем концентрації уваги; виявляється в уважності до найменших деталей у характеристиці персонажа, вільному й глибокому виявленні його характеру й емоційного багатства. Цей рівень вимагає якісної внутрішньої уваги й зосередженості для максимальної автентичності відтворення образу.

Список літератури

1. Бондарчук О. І. Методика дослідження особливостей психологічної готовності керівників освітніх організацій до діяльності в умовах змін; за наук. ред. О. І. Бондарчук. Київ, 2014. С. 33-42.
2. Бондарчук О. І. Підготовка керівників закладів освіти до профорієнтаційної роботи з учнівською та студентською молоддю: спецкурс для слухачів очно-дистанц. форми навчання в системі післядиплом. пед. освіти / О. І. Бондарчук, А. С. Москальова, О. О. Нежинська, О. А. Прокопенко ; НАПН України, Ун-т менедж. освіти. Київ, 2013. 51 с.
3. Гринь Л. О. Діагностика сформованості вокальної майстерності майбутнього актора музично-драматичного театру: наукове видання. Методичні рекомендації /загальна редакція Г. В. Локарева. Запоріжжя: ЗНУ, 2013. 62 с.
4. Локарева Г. В. Художньо-естетична інформація в підготовці соціального педагога до професійного спілкування: теорія та практика: монографія. Запоріжжя: ЗНУ, 2007. 376 с.
5. Москвіна Н.Б. Профілактика професійних деформацій вчителя. Стратегія мінімізації ризику особистісно-професійних деформацій. Діагностичний практикум. 2018. URL: https://stud.com.ua/127600/pedagogika/metodika_diagnostiki_rivnya_nevr_otizatsiyi_vassermana (дата звернення: 24.12.2023).
6. Нова парадигма освіти у глобальному світі. URL: <http://dlse.multycourse.com.ua/ua/page/15/53> (дата звернення: 03.12.2023).
7. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 16.09.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 16.09.2023).
8. Пшенична О. С. Діагностика готовності майбутніх фахівців з менеджменту організацій до застосування інформаційних технологій у професійній діяльності: науково-методичне видання /загальна редакція Г. В. Локарева. Запоріжжя: ЗНУ, 2011. 81 с.
9. Стадніченко Н. В. Діагностика сформованості професійного спілкування майбутнього актора: наукове видання. Методичні рекомендації /загальна редакція Г. В. Локарева. Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 70 с.
10. Psiukrearth URL: <https://psiukrearth.ru/psihologichni-testi-ta-igri/7874-doslidzhennja-volovoi-samoreguljacji-a-v-zverkova.html> (дата звернення: 07.11.2023).

Наукове видання
(українською мовою)

Локарева Галина Василівна
Кривошеєва Ольга Володимирівна

**ДІАГНОСТИКА СФОРМОВАНOSTІ
ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО АКТОРА
ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Головний редактор *Пшенична О. С.*
Технічний редактор *Чемерис Г. Ю.*
Коректор *Філь О. В.*

Формат 60x90/16. Папір офсетний
Друк цифровий. Умовн. друк. арк. 3.
Наклад 50 прим.

Видавництво «Вектор»
м. Запоріжжя, пр. Соборний 158, оф. 257
<http://bookpro.in.ua>